

**Opintolainan käyttötarkoitus ja sijoittaminen pörssinoteerattuun
indeksirahastoon**

Tradenomin tutkinnon opinnäytetyö

Liiketalouden koulutus

Kevät 2022

Mohammedhossein Mirzaei Werzaneh

Liiketalouden koulutus

Tiivistelmä

Tekijä Mohammedhossein Mirzaei Werzaneh

Vuosi 2022

Työn nimi Opintolainan käyttötarkoitus ja sijoittaminen pörssinoteerattuun indeksirahastoon

Ohjaaja Leena mäkinen

Tutkimuksen tarkoituksena oli tutkia opintolainaa sekä ETF-rahastoa sekä selvittää toisen asteen ja korkeakouluopiskelijoiden opintolainan käyttötarkoitusta. Työn tavoitteena oli tarjota opintolainaa nostaville opiskelijoille mahdollisimman yksinkertainen vaihtoehto aloittaa sijoittaminen ja vaurastuminen mahdollisuuksien mukaan opintolainalla.

Työssä perehdytään ensin teorian kautta opintolainaan ja ETF-rahastoihin tuotteina. Opintolainan teoriaosuudessa perehdytään tarkemmin opintolainan rakenteeseen, lainaehtoihin, opintolainahyvitykseen sekä verrataan opintolainaa perinteiseen asuntolainaan. ETF-rahaston teoriaosuudessa perehdytään ETF-rahastojen eroavaisuuksiin, ETF-rahastojen kuluihin, korkoa-korolle ilmiöön sekä pitkäjänteiseen sijoittamiseen.

Tutkimus toteutettiin haastattelujen muodossa laadullisena tutkimusmenetelmänä, jossa tutkimuksen kohderyhmiä oli kaksi. Toinen ryhmistä koostui rahoitusalan ja sijoittamisen asiantuntijoista ja toinen ryhmistä koostui pääsääntöisesti toisen ja kolmannen vuoden yliopisto sekä ammattikorkeakouluopiskelijoista.

Asiantuntijoiden näkökulmasta saadut tulokset osoittivat, että opintolaina on järkevää lainaa ja mahdollisuuksien mukaan opintolainaa tulisi myös hyödyntää ETF-rahastosijoittamiseen osana muuta sijoittamista. Opiskelijoiden näkökulmasta saadut tulokset osoittivat, että opintolainaa käytetään opintojen aikaisen elämisen turvaamista varten, yleisen hyvinvoinnin ylläpitämistä varten sekä sijoittamista varten. ETF-rahastosijoittaminen oli opiskelijoille enemmän ja vähemmän tuttua kuitenkin he eivät itse ole sijoittaneet nostetusta opintolainasta ETF-rahastoihin, mutta heidän mielestä se on hyvinkin vartenotettava vaihtoehtona.

Avainsanat Opintolaina, ETF-rahastosijoittaminen, opintolainan käyttötarkoitus

Sivut 35 sivua ja liitteitä 3 sivua

The purpose of the thesis was to research the Finnish student loan and the ETF-fund, and also to find out secondary and higher education student's intended use of the student loan. The aim of the work was to provide simple option for student's who takes a student loan to start investing and prospering with a student loan if it is not needed otherwise.

The work first introduces the Finnish student loan and ETF-funds as a product through theory. The theoretical part of the Finnish student loan will take a closer look to the structure of the Finnish student loan, the loan terms and conditions, the student loan credit and the Finnish student loan is compared with a traditional mortgage loan. The theoretical part of the ETF-funds will take a closer look to the differences between ETF-funds, the costs of ETF-funds, compound interest and long-term investing.

The study was conducted in the form of interviews as a qualitative research method, in which there were two target groups for the study. One of the groups consisted of financial and investment expert's and the other of the groups consisted mainly of second- and third-year university and university of applied sciences student's.

From the expert's point of view, the results showed that the Finnish student loan is a sensible loan and if it is possible, part of the Finnish student loan should also be invested in ETF funds as part of other investments. From the student's point of view, the results showed that the Finnish student loan is used to secure living during studies, to maintain general well-being, and for investment. Investing in ETF-funds was more or less familiar to student's, however, they have not themselves invested their student loan in ETF-funds, but they think it could be a very viable option.

Keywords Student loan, ETF-funds, intended use of the Finnish student loan

Pages 35 pages and appendices 3 pages

Sisälllys

1	Johdanto	1
2	Opintolaina.....	2
2.1	Opintolainan valtioneuvosto	3
2.2	Opintolainan nostaminen.....	4
2.3	Opintolainan takaisinmaksu sekä opintolainahyvitys.....	4
2.3.1	Opinto- ja asuntolainan takaisinmaksuaika.....	5
2.3.2	Opinto- ja asuntolainan korko	6
2.3.3	Opintolainahyvitys.....	10
3	ETF-rahasto eli Exchange Traded Fund	17
3.1	ETF-rahastojen rakenne	18
3.2	Tuotto-osuudellinen sekä kasvuosuudellinen ETF-rahasto.....	18
3.3	Aktiiviset ja passiiviset ETF-rahastot	19
3.4	Pitkäjänteinen sijoittaminen.....	20
3.4.1	Kulut ja niiden minimointi.....	22
3.4.2	Korkoa-korolle ilmiö	24
4	Tutkimusmenetelmä.....	26
4.1	Haastateltujen tausta.....	26
5	Tutkimuksen tulokset.....	27
5.1	Finanssialan asiantuntijoiden näkemykset opintolainasta	27
5.1.1	Opintolainan vahvuudet ja mahdollisuudet	27
5.1.2	Opintolainan heikkoudet ja uhat	28
5.1.3	Opintolainan SWOT-analyysi finanssialan asiantuntijoiden näkökulmasta	28
5.1.4	Opintolainan sijoittamisen näkökulmat	28
5.2	Opiskelijoiden näkemykset opintolainasta	29
5.2.1	Opintolainan vahvuudet ja mahdollisuudet	30
5.2.2	Opintolainan heikkoudet ja uhat	30
5.2.3	Opintolainan SWOT-analyysi opiskelijoiden näkökulmasta	30
5.2.4	Opintolainan sijoittamisen näkökulmat	31
6	Johtopäätökset.....	32

Liitteet

- Liite 1 Tutkimuspohja asiantuntijoille
- Liite 2 Tutkimuspohja opiskelijoille
- Liite 3 Aineistonhallintasuunnitelma

1 Johdanto

Vuonna 2014 opintolainalle lanseerattiin opintolainahyvitys, jonka selkeänä tavoitteena on kannustaa opiskelijoita valmistumaan määräajassa sekä parantaa mahdollisuuksia päätoimista opiskelua varten. Opiskelijoiden nostamasta opintolainasta valtio hyvittää 40% minimissään 2 500 euron lainapääomasta. Opintolainahyvitykselle on asetettu enimmäismäärä, joka on sidonnainen suoritettavan tutkinnon laajuuteen. Enimmäismäärä 210 opintopisteen laajuiselle tutkinnolle on 4 120 euroa ja 300 opintopisteen laajuiselle tutkinnolle 6 120 euroa.

Opintolainahyvitykseen oikeutettuja ensimmäisenä olivat 01.08.2014 jälkeen opintonsa aloittaneet korkeakouluopiskelijat. Tässä opinnäytetyössä on tarkoitus selvittää kerätyn datan sekä haastatteluiden perusteella opintolainan nostamisen kehitystä opintolainahyvityksen lanseerauksen jälkeen sekä nostetun opintolainan käyttötarkoitusta. ETF-rahastosijoittaminen on edellisten vuosien aikana kasvattanut suosiotaan sijoittamisen vaihtoehtona sekä keskustelunaiheena sijoittajien keskuudessa Suomessa. Ensimmäinen ETF-rahasto saatettiin markkinoille 90-luvulla ja hyvinkin lyhyessä ajassa ETF-rahastot ovat saavuttaneet hyvin suurta suosiota maailmalla mm. verohyödyllisten ratkaisujen, alhaisten kulujen sekä yksinkertaisuudensa ansiosta.

Työn tavoitteena on vastata tutkimuskysymyksiin sekä tuottaa selkeä käsitys lukijalle opintolainahyvityksen lanseerauksen vaikutuksesta opintolainaan, nostetun opintolainan käyttötarkoitusta, ETF-rahastosijoittamisesta sekä tarjota vaihtoehtoinen tapa aloittaa ETF-rahastosijoittaminen opintolainalla.

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset ovat:

1. Mitkä ovat opintolainan ominaisuudet ja mitä tarkoittaa opintolainahyvitys?
2. Mitä on ETF-rahastosijoittaminen?
3. Millaisia vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia liittyy opintolainaan, ETF-sijoittamiseen sekä opintolainan käyttämiseen etf-sijoittamisessa?

2 Opintolaina

Opintolaina on opintotukeen kuuluvaa valtion takaamaa lainaa opiskelijalle, joka on perinteiseen lainaan verrattuna edullisempaa sekä ehdoiltaan joustavampaa lainaa. (Kansaneläkelaitos, 2021). Opintolainan tarkoituksena on vakauttaa opiskelijan taloudellista tilannetta opintojen ajaksi sekä toimia mahdollistavana tekijänä tasa-arvoiseen kouluttautumismahdollisuuteen peruskoulun jälkeen. Opintolainan määrään vaikuttaa opiskelijan koulutus sekä ikä. Alle 18-vuotias toisen asteen opiskelija on oikeutettu 300 euron suuruiseen opintolainaan kuukaudessa ja 18-vuotta täyttänyt toisen asteen opiskelija sekä Suomessa opiskeleva korkeakouluopiskelija on oikeutettu 650 euron suuruiseen opintolainaan kuukaudessa (Kansaneläkelaitos, 2022.)

Lainatakauksen määrä	
Opiskelija	e/kk
Alle 18-vuotias muu kuin korkeakouluopiskelija	300
18 vuotta täyttänyt muu kuin korkeakouluopiskelija	650
Korkeakouluopiskelija	650
Aikuiskoulutustukea saava (Suomessa opiskeleva)	650
Ulkomailla opiskeleva	800

Kuva 1. Lainatakauksen määrä (Kansaneläkelaitos, 2022)

Opintolaina on ainoa laina Suomessa, jossa maksuhäiriömerkintä ei estä lainatakauksen myöntämistä, pankeilla on kuitenkin tästä huolimatta oikeus kieltäytyä rahoittamasta opiskelijan opintoja. (Kansaneläkelaitos, 2021). Erytisen tärkeää on huomioida, että opintoja varten myönnetään ainoastaan yksi opintolaina, sillä valtiolta saatu lainatakaus koskee ainoastaan yhtä lukuvuotta. (Opintotukilaki 1169/2018 15§). Tilanteessa jossa opinnot kestävät pidemmän aikaa kuin 12 kuukautta, tulee opiskelijan tehdä opintolainan nostosta

jatkolainahakemus pankille lukuvuosittain, jonka jälkeen myönnetty lainamäärä lisätään lainan pääomaan. (Opintotukilaki 345/2004 15 a§).

2.1 Opintolainan valtioneuvoston tuki

Opintolainan valtioneuvoston tuesta varten tulee ensisijaisesti olla päätös myönnetystä opintotuesta. Yleisimmät kriteerit opintotuen myöntämiselle ovat oppilaitokseen hyväksytyksi tuleminen, päätoiminen opiskelu, opintojen riittävä edistyminen sekä taloudellisen tuen tarve. Korkeakouluopiskelijan ei tarvitse erillisellä hakemuksella hakea opintolainan valtioneuvoston tuesta tilanteessa, jossa hän saa opintorahaa entuudestaan. (Opintotukilaki 451/2020 15§.)

Korkeakouluopinnoissa päätoimiseksi opinnoiksi katsotaan opinnot, joiden tavoitteena on suorittaa korkeakoulututkinto. Muissa korkeakoulututkinnoissa esim. alempi ammattikorkeakoulututkinto, päätoimisen opiskelun opintojen laajuutena tulee olla vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Toisen asteen ammatillisissa opinnoissa päätoimiseksi opiskeluksi katsotaan ammattitutkinto, erikoisammattitutkinto tai tutkinnon osa jossa opintojen laajuus opiskelukuukautta kohti on vähintään 4,5 osaamispistettä, muissa ammatillisissa opinnoissa opintojen laajuus tulee olla keskimäärin vähintään 4,5, 3 opintoviikkoa opiskelukuukautta kohti tai keskimäärin 25 tuntia opiskeluaikaa viikossa. (Kansaneläkelaitos, 2022.)

Toisen asteen lukio-opinnoissa päätoimiseksi opiskeluksi katsotaan opinnot, jossa oppimäärän mukainen laajuus on vähintään joko 75 kurssia tai 150 opintopistettä. Aikuislukio-opinnoissa jossa opiskelija suorittaa ns. kaksoistutkintoa eli aikuislukio-opintoja sekä ammatillista perustutkintoa samanaikaisesti tai on oikeutettu maksuttomaan koulutukseen katsotaan myös päätoimiseksi opiskeluksi. Lisäksi edellytyksenä on, että opiskelija osallistuu lukukauden aikana opintoihin jotka ovat laajuudeltaan 20 opintopistettä tai kahteen kokeeseen, jotka kuuluvat ylioppilastutkintoon. (Opintotukilaki 1222/2020 5 a§).

On myös tilanteita, joissa opintolainan valtioneuvoston tuki myönnetään vaikka opiskelija ei ole oikeutettu opintorahaan. Näissä poikkeuksellisissa tilanteissa opintorahan myöntämisen

hylkääkseen on vaikuttanut vanhempien tulot, valtion maksama lapsilisä opiskelijan elatusta varten tai oppilaitokselta saatu rahallinen etuus. (Kansaneläkelaitos, 2021.)

2.2 Opintolainan nostaminen

Opintolainan valtioneuvoston varten korkeakouluopiskelijan sekä toisen asteen opiskelijan tulee täyttää opintotukihakemus. Korkeakouluopiskelijan opintotukihakemuksen päätöksessä myönnetään samanaikaisesti opintolainan valtioneuvoston, mutta toisen asteen opiskelijan tulee hakea opintotukihakemuksen yhteydessä lainantakausta. Opintolainaa ei ole pakollista nostaa eikä se myöskään ole pankkisivon, siinä vaiheessa kun Kansaneläkelaitos on myöntänyt valtioneuvoston opiskelijalle, voi hän itse valita pankin josta nostaa opintolainan.

Opintolainan nostaminen on jaksotettu ensisijaisesti syyslukukauteen sekä kevätlukukauteen. Syyslukukauden lainaerän ensimmäinen nostopäivä on elokuun ensimmäinen päivä ja kevätlukukauden lainaerän ensimmäinen nostopäivä on tammikuun ensimmäinen päivä. Lukukaudelle myönnetty lainaerä on mahdollista nostaa kokonaisuudessaan kertanostona tai jaksoitettuna nostona, usein suositellaan kuitenkin nostamaan erät kertanostona välttyäkseen pankin perimiltä nostokuluilta. Poikkeuksellisissa tilanteissa kuten tutkinnon suorittaminen ulkomailla, tieteellisen tutkinnon suorittaminen, aikuiskoulutustuen saaja tai opintojen kokonaiskesto vastaava 12 kuukautta, on mahdollisuus nostaa koko lukuvuoden opintolainaa kertanostona. Opintolainaa ei ole pakollista nostaa heti, mutta opintolainaa ei ole myöskään mahdollista nostaa enää siinä vaiheessa, kun opiskelut ovat keskeytyneet, opiskelija on valmistunut, opintolainan valtioneuvoston myöntämälle lukuvuodelle on jo kulunut tai opiskelija on keskeyttänyt opintonsa. (Kansaneläkelaitos, 2022.)

2.3 Opintolainan takaisinmaksu sekä opintolainahyvyys

Opintolainaa pidetään edullisena sekä joustavana lainana. Tämän väliotsikon tarkoituksena on tuoda lukijalle opintolainan eroavuus sekä mahdollinen hyöty muihin lainoihin verrattuna, vertailun kohteena hyödynnetään perinteistä asuntolainaa.

2.3.1 Opinto- ja asuntolainan takaisinmaksuaika

Finanssiala Ry:n tilaamassa tutkimuksessa säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat selvitetään suomalaisten kotitalouksien rahankäyttöä noin 1-2 vuoden välein vuodesta 1979 lähtien. Tuoreimmassa julkaisussa kesältä 2021 selvisi, että asuntolainan keskimääräinen takaisinmaksuaika on 20,4 vuotta, kun aikaisemmin vuonna 2019 tehdyssä tutkimuksessa keskimääräinen takaisinmaksuaika oli 20,1 vuotta. Vuonna 2021 tehdyssä tutkimuksessa selviää, että kahden edellisen vuoden aikana otetun asuntolainan yleisin takaisinmaksuaika on säilynyt edelleen 25 vuodessa, kuitenkin 25 vuoden pituisten asuntolainojen takaisinmaksuaika on pienentynyt 38 prosentista 34 prosenttiin, samanaikaisesti 30 vuoden tai pidempien asuntolainojen osuus on kasvanut kahdesta prosentista 9 prosenttiin. (Finanssiala Ry, 2021)

% niistä, jotka ovat ottaneet asuntolainan viimeisen 2 vuoden aikana						
	1998 n=113 %	Kevät 2014 n=211 %	Kevät 2015 n=185 %	Kevät 2017 n=220 %	Kevät 2019 n=175 %	Kevät 2021 n=191 %
1-5 vuotta	19	7	8	4	1	3
6-9 vuotta	7	6	3	3	4	2
10 vuotta	27	13	11	6	9	6
11-14 vuotta	8	5	3	4	2	6
15 vuotta	35	14	15	8	7	9
16-19 vuotta	1	2	6	8	3	1
20 vuotta	2	22	25	30	28	27
21-24 vuotta	-	4	2	2	3	3
25 vuotta	-	21	22	29	38	34
26-29 vuotta	-	1	-	-	-	-
30 vuotta tai yli	-	2	2	3	2	9
Keskimääräinen lainan takaisinmaksuaika	11,0 vuotta	16,9 vuotta	17,4 vuotta	19,3 vuotta	20,1 vuotta	20,4 vuotta

Taulukko 1. Asuntolainojen takaisinmaksuajat 1998-2021 (Finanssiala Ry, 2021)

Yleisimmiten opintolainan takaisinmaksu aloitetaan 1,5-2 vuoden kuluessa siitä hetkestä jolloin opintotuen saanti päättyy. Takaisinmaksuaikaa saa enintään 30 vuotta siitä hetkestä, kun opiskelija on nostanut ensimmäisen kerran opintolainaa, sillä valtio takaa opiskelijan opintolainan 30 vuodeksi. Takaisinmaksuajan kesto on useimmiten kaksi kertaa opintojen

kesto, kuitenkin maksusuunnitelmaa laatiessa huomioidaan velallisen elämäntilanne eri aikoina sekä maksukyky. (Nordea, 2021)

2.3.2 Opinto- ja asuntolainan korko

Korko on lainanantajan saamaa tuottoa lainaamilleen varoilleen ja samanaikaisesti lainanottajan maksamaa kuluja lainatuille varoille, eli toisin sanoen korko on rahan hinta. (Visma, 2022)

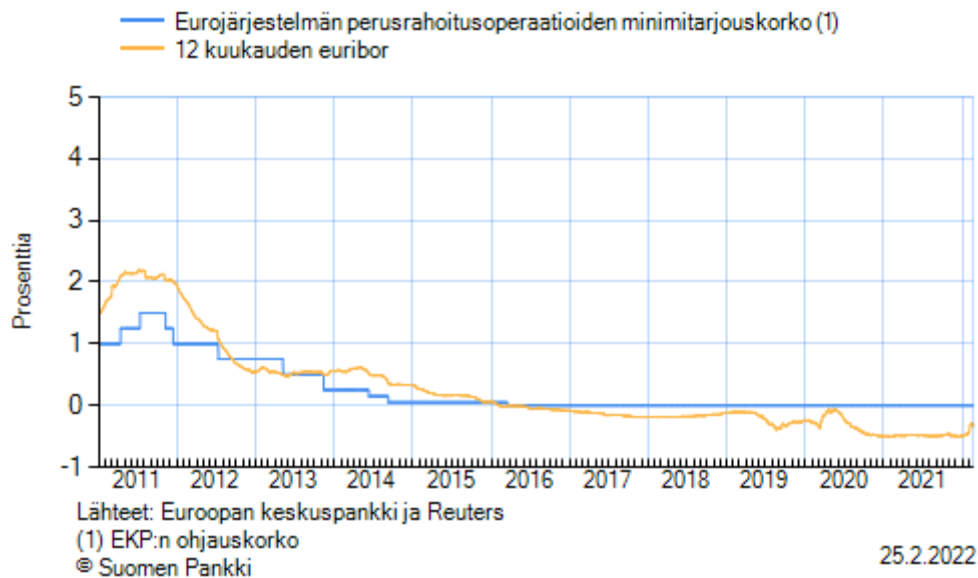
Asuntolainan korko perustuu viitekorkoon sekä pankkikohtaiseen marginaaliin. Suomessa asuntolainan viitekorkona käytetään useimmissa tapauksissa 12 kuukauden Euriborkorkoa, joka on euroalueen rahamarkkinoiden viitekorko. Euribor saa lyhenteensä englanninkielisistä sanoista "Euro interbank offered rate" ja sen tehtävänä on ilmaista, mihin hintaan suuret pankkitoimijat antavat toisilleen euromääräisiä luottoja. Asuntolainan marginaali eroaa Euriborkorosta siinä, että se on jokaisen pankin itse määrittämä osuus korosta, joten marginaali on myös asiakaskohtainen. Marginaalin vaihtelevuus määräytyy pääsääntöisesti myönnettävälle lainalle saaduista vakuuksista, lainanottajan maksukykyistä sekä asiakaskokonaisuudesta. (Osuuspankki, 2022)

Asuntolainan korossa ei kuitenkaan oteta huomioon lainan kokonaiskustannuksia. Asuntolainan kokonaiskustannukset selviää todellisesta vuosikorosta, johon sisältyy asuntolainan koron lisäksi lainan nosto- ja hoitokulut. (Osuuspankki, 2022)

Kuvassa kaksi havainnollistetaan Euroopan keskuspankin ohjauskoron kehitystä vaaleansinisellä viivalla sekä 12 kuukauden Euriborkoron kehitystä keltaisella viivalla edellisen kymmenen vuoden ajanjaksolta. Joulukuussa 2011 Euroopan keskuspankin asettama ohjauskorko oli 1,00 prosenttia ja 12 kuukauden Euriborkorko oli 1,947 prosenttia,

kun taas joulukuussa 2021 Euroopan keskuspankin asettama ohjaukorko oli 0,00 prosenttia ja 12 kuukauden Euriborkoko oli -0,501 prosenttia. (Suomen Pankki, 2022.)

Euroopan keskuspankin ohjaukorko ja 12 kuukauden euribor

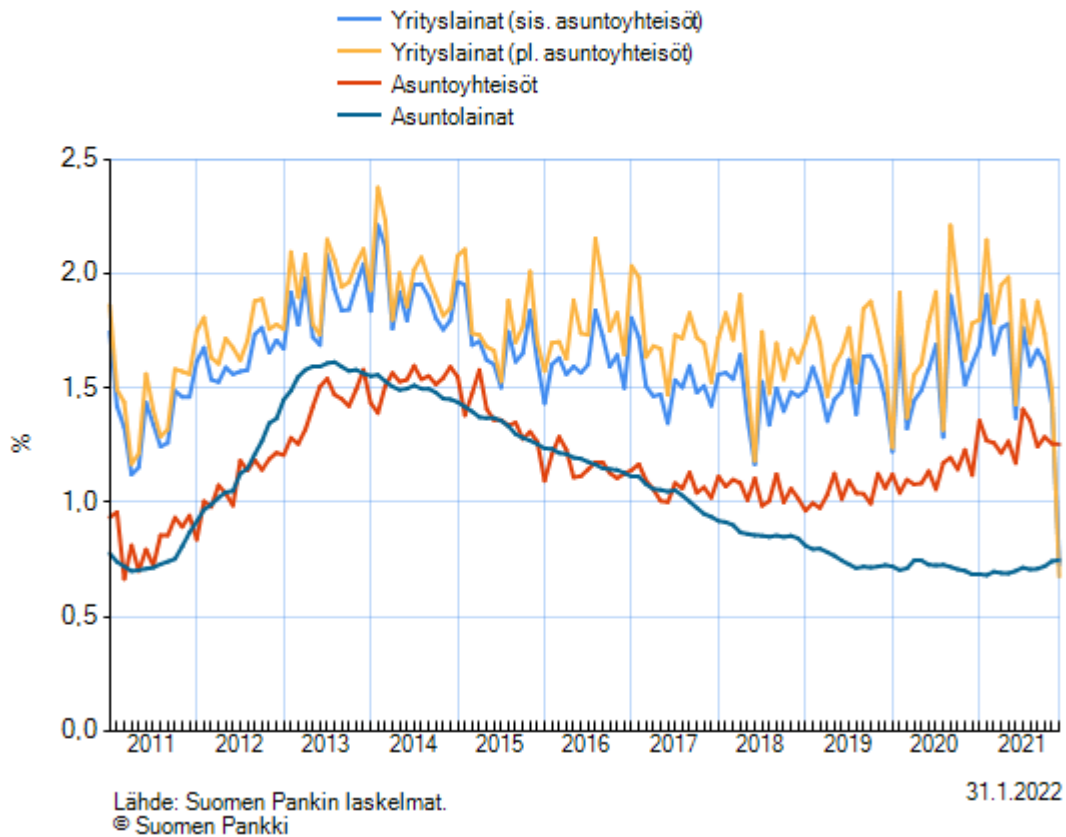

Kuva 2. Euroopan keskuspankin ohjaukorko ja 12 kuukauden Euribor 10 vuoden ajalta (Suomen Pankki, 2022)

Kolmannessa kuvassa havainnollistetaan Suomessa toimivien rahalaitosten uusien asuntolainojen laskennallisen korkomarginaalin kehitystä tummansinisellä viivalla edellisen kymmenen vuoden ajanjaksolta. Laskennallinen korkomarginaali on laskettu uusien lainojen painotetun keskikoron ja viitekorkojen painotetun keskikoron erotuksena ja siinä ei ole vähennettynä sovittuun vuosikorkoon vaikuttavien korkosuojausten kustannuksia. Vuoden 2011 joulukuun viimeisenä päivänä uusien asuntolainojen laskennallinen korkomarginaali oli

0,87 prosenttia, kun taas vuoden 2021 joulukuun viimeisenä se oli 0,75 prosenttia. (Suomen Pankki, 2022.)

Rahalaitosten uusien asuntolainojen ja yrityslainojen laskennalliset korkomarginaalit Suomessa

Kuva 3. Rahalaitosten uusien asuntolainojen laskennalliset korkomarginaalit Suomessa vuosilta 2011-2021 (Suomen Pankki, 2022)

Almamedia Oyj:n kokonaan omistama Etua Oy suorittaa kuukausittain asuntolainojen marginaalivertailun tarkoituksena kerätä tuoreinta tietoa pankkien marginaaleista pääkaupunkiseudulla. Asuntolainojen marginaalivertailussa pääkaupunkiseudun kymmeneltä eri pankkitoimijalta pyydetään joka kuukausi lainatarjous 150 000 euron esimerkkilainalle 20 vuoden laina-ajalla, näin ollen vertailun taso ei ole asiakaskohtainen vaan yleinen. Kuvassa neljä esittää helmikuussa 2022 suoritetun vertailun tulokset. Helmikuun 2022 marginaalivertailussa edullisinta marginaalia uutta asuntolainaa varten tarjosi Hypo 0,45 prosentin marginaalilla sekä 0,53 prosentin todellisella vuosikorolla ja kalleinta marginaalia

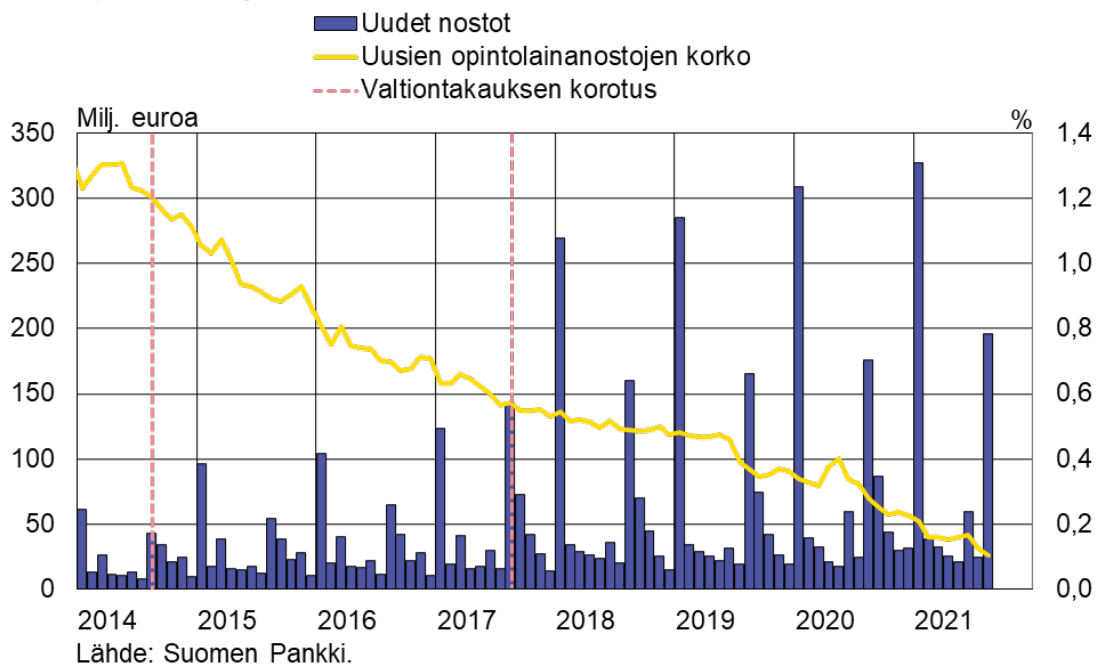
tarjosi Ålandsbanken 0,95 prosentin marginaalilla sekä 1,03 prosentin todellisella vuosikorolla. (Etua Oy, (n.d). Asuntolainan marginaalit.)

Pankki	Marginaali %	Tod. korko %	Muut kulut, €	Viitekorko
Hypo	0,45	0,53	1164,00	eur 12 kk
Nooa Säästöpankki	0,50	0,58	1150,00	eur 12 kk
Aktia Pankki Oyj	0,60	0,68	1252,00	eur 12 kk
S-Pankki Oyj**	0,75	0,81	950,00	eur 12 kk
Handelsbanken	0,80	0,87	1065,00	eur 12 kk
Nordea	0,80	0,88	1152,00	eur 12 kk
OP Helsinki*	0,80	0,88	1200,00	eur 12 kk
Danske Bank	0,80	0,88	1248,00	eur 12 kk
Ålandsbanken	0,95	1,03	1276,00	eur 12 kk
POP Pankki Suupohja	Ei tarjousta			

Kuva 4. Helmikuu 2022 pankkien marginaalivertailu. (Etua Oy, n.d.)

Syyskuussa vuonna 2021 Suomen Pankki tiedottaa uusien opintolainojen keskikoron olevan ennätysellisen alhainen 0,10 prosenttia. Opintolainan marginaali kertoo itsessään riskin vähäisyyden pankille. Elokuun 2021 aikana nostetuista opintolainoista 95 prosenttia oli sidottuna 12 kuukauden euriborkorkoon ja näiden nostettujen opintolainojen keskikorko oli 0,06 prosenttia, kun taas pankkien omiin viitekorkoihin sidotuissa uusissa opintolainoissa käytettiin huomattavasti korkeampaa keskikorkoa 0,84 prosenttia. Kuten viidennen kuvan keltaisesta viivasta selviää, uusien opintolainanostojen korko on laskenut jo pidemmän aikaa. Vuonna 2021 elokuussa opintolainakannan keskikorko oli 0,29 prosenttia, josta euriborkorkosidonnaisten lainojen osuus oli 83 prosenttia.

Elokuussa nostettiin runsaasti ennätysellisen pienikorkoisia opintolainoja

Kuva 5. Uusien opintolainanostojen korkokehitys edellisten vuosien aikana (Suomen Pankki, 2022)

2.3.3 Opintolainahyvitys

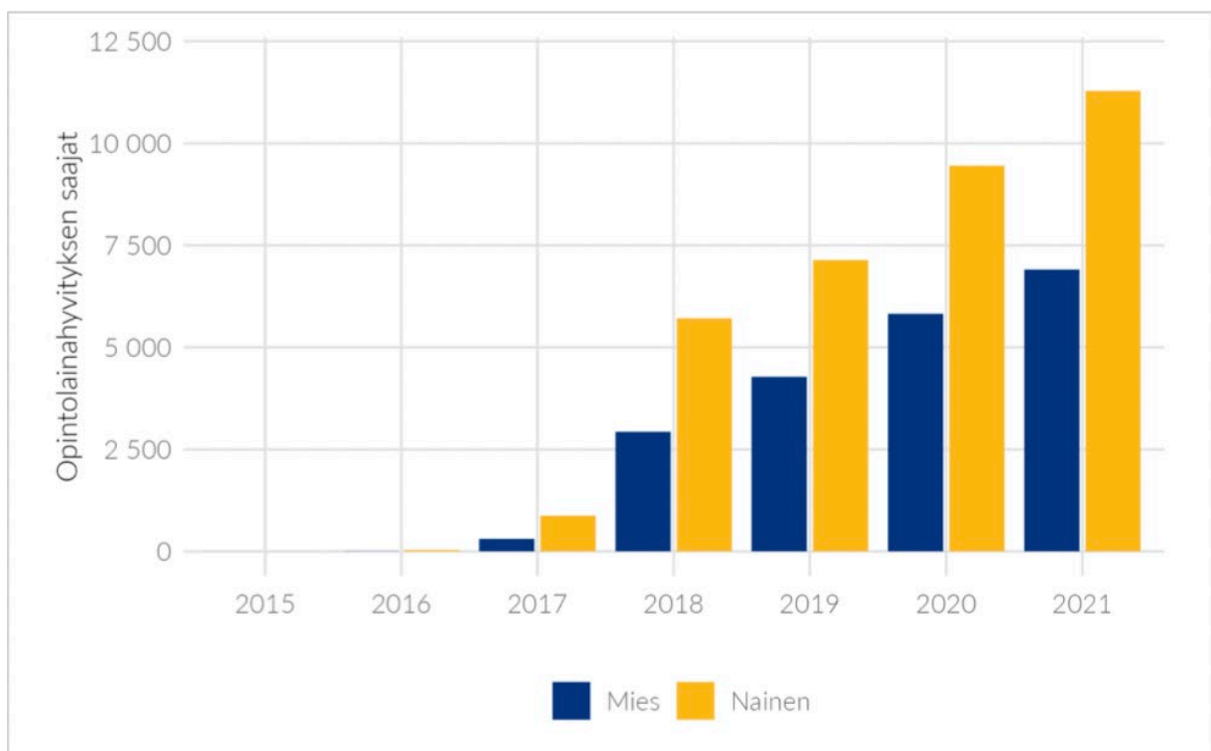
Vuonna 2014 valtio otti käyttöön opintolainahyvityksen, jolla hyvitetään 40 prosenttia nostetusta valtion takaamasta opintolainasta vaadittuja ehtoja vastaan.

Opintolainahyvityksen tavoitteena on parantaa mahdollisuuksia päätoimiseen opiskeluun sekä kannustaa opiskelijoita valmistumaan määrätyssä ajassa. Opintolainahyvitykseen on oikeutettu siinä vaiheessa, kun opiskelijalla on nostettuna valtion takaamaa opintolainaa vähintään 2 500 euroa, opiskelijan ensimmäisen korkeakoulututkinnon aloitusajankohta on 1.8.2014 jälkeen sekä opiskelija on valmistunut määräajassa. Opintojen määräaika riippuu suoritettavan tutkinnon laajuudesta, kuitenkin maksettujen opintolainahyvitysten jakauma on keskittynyt pääsääntöisesti yleisimpiin korkeakoulututkintoihin jotka ovat laajuudeltaan 180 opintopistettä, 210 opintopistettä, 240 opintopistettä sekä 300 opintopistettä. Tämä tarkoittaa sitä, että suuri määrä lainahyvityksen saajista hyödyntää hyvityksen kokonaisvaltaisesti. Opintolainahyvitykselle on asetettu kuitenkin enimmäismäärä perustuen

suoritettavan tutkinnon laajuuteen, esim. 4 120 euroa on maksimi hyvitysmäärä ammattikorkeakoulututkinnolle, joka on laajuudeltaan 210 opintopistettä ja 6 200 euroa ylemmälle korkeakoulututkinnolle, joka on laajuudeltaan 300 opintopistettä.

(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022.)

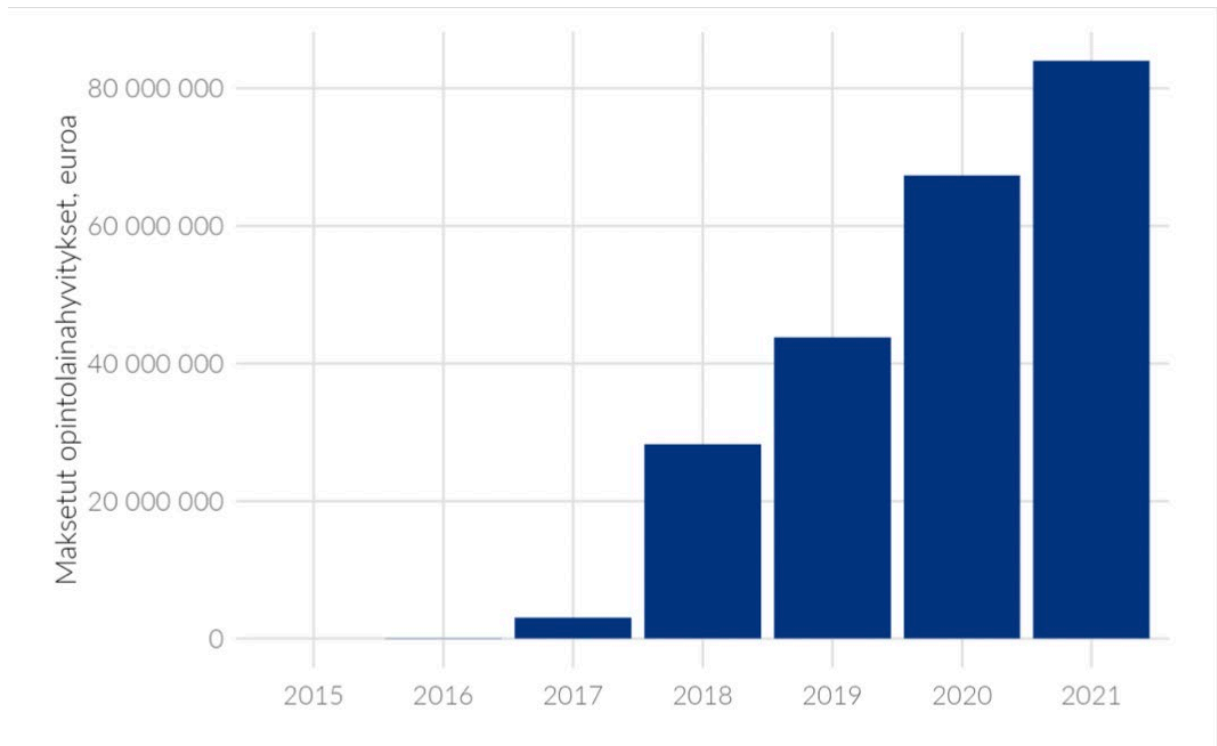
Opetus- ja kulttuuriministeriön toimeksiannon mukaisesti suoritetun tutkimustyön tarkoituksena on ollut selvittää kerätyn tiedon kautta opintolainahyvityksen toimivuus, kehittämistarpeet sekä tarpeelliset jatkoselvitykset. Kuvassa kuusi on esitettyä opintolainahyvityksen saajien kehitystä sukupuolen mukaan edellisten vuosien aikana. Opintolainahyvitystä on saanut opintolainahyvityksen käyttöönotosta lähtien vuoden 2021 loppuun mennessä 54 747 henkilöä. Aikaväliltä 2015-2021 naisten osuus opintolainahyvityksen saajista on ollut 63 prosenttia eli 34 502 henkilöä ja miesten osuus opintolainahyvityksen saajista on ollut 37 prosenttia eli 20 245 henkilöä.

Kuva 6. Opintolainahyvityksen saajat sukupuolen mukaan

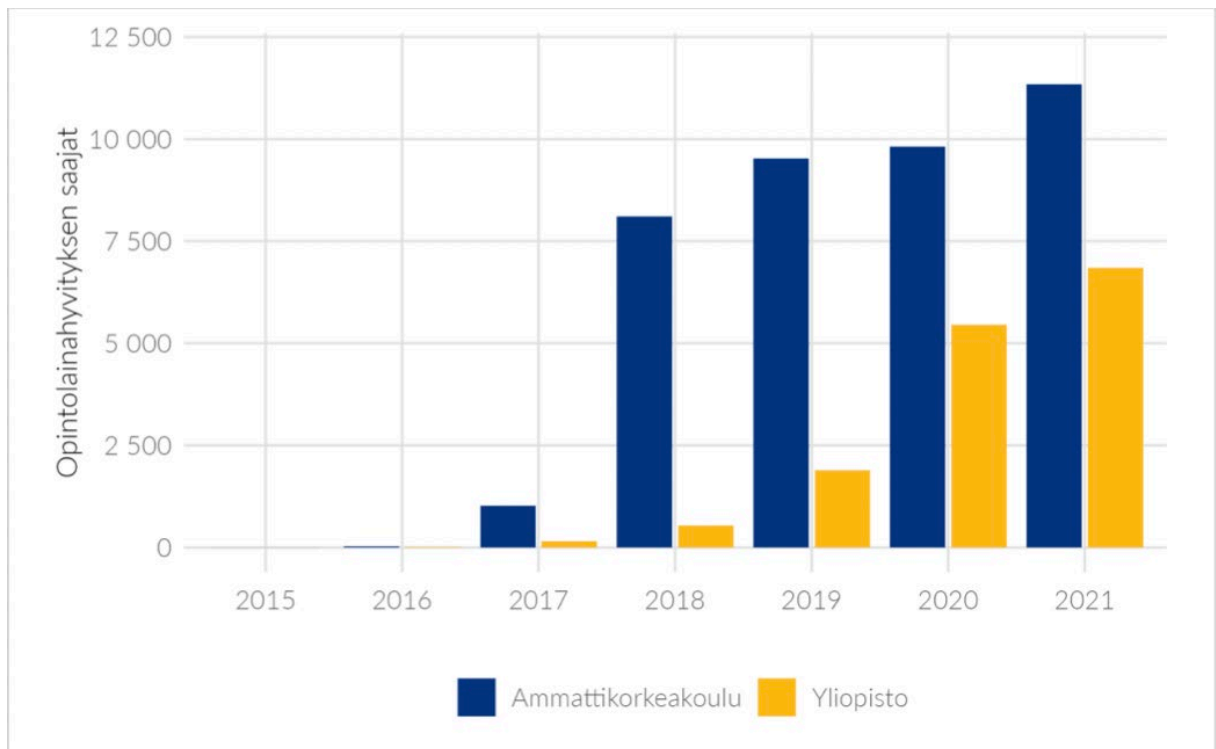
(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Seitsemännessä kuvassa on esitettyä maksettujen opintolainahyvitysten kehitystä vuosilta 2015-2021. Opintolainaa on maksettu kokonaisuudessaan vuoteen 2021 loppuun mennessä 226 519 413 euroa. Keskimääräisesti opintolainahyvitystä on maksettu noin 4 150 euroa saajaa kohden ja korkeakoulun tyypistä riippumatta maksettujen opintolainahyvitysten määrät ovat olleet selkeässä kasvussa.

Kuva 7. Maksetut opintolainahyvitykset 2015-2021 (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Kahdeksannen kuvan mukaan, ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneet ja opintolainahyvitystä saaneiden henkilöiden määrä on tutkimuksen mukaan 39 844, joka vastaa 72,8 prosenttia opintolainahyvitystä saaneiden määrästä ja yliopistotutkinnon suorittaneiden opintolainahyvitystä saaneiden henkilöiden määrä on 14 903 vastaten 27,2 prosenttia opintolainahyvitystä saaneiden määrästä. (Kela/Tutkimusyksikkö, 2022)

Kuva 8. Opintolainahyvityksen saajat korkeakoulutyypin mukaan
(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Taulukossa kaksi esitetään eriteltyä tietoa kohdejoukosta sen mukaan, milloin opiskelija on aloittanut ensimmäisen korkeakouluopintonsa. Kohdejoukko vastaa 162 018 henkilöä, joista 48,3 prosenttia eli 78 325 henkilöä on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa 1.8.2014 ja 51,7 prosenttia eli 83 693 henkilöä on aloittanut ensimmäiset korkeakouluopintonsa opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen.
(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

	Ennen 1.8.2014 aloittaneet		1.8.2014 jälkeen aloittaneet	
	Henkilöä	Osuus	Henkilöä	Osuus
Naiset	43 843	56,0 %	45 954	54,9 %
Miehet	34 482	44,0 %	37 739	45,1 %
Ammattikorkeakoulu	50 200	64,1 %	54 496	65,1 %
Yliopisto	28 125	35,9 %	29 197	34,9 %
Valmistuneet	60 261	76,9 %	62 398	74,6 %
	Henkilöä	Osuus aineis-	Henkilöä	Osuus aineis-
Yhteensä	78 325	tosta 48,3 %	83 693	tosta 51,7 %

Taulukko 2. Ensimmäiset korkeakouluopintonsa aloittaneet ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa ja jälkeen (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Taulukossa kolme esitetään opintolainan nostamisen määrää opintojen aloitusajan mukaan. Opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen korkeakoulututkinnon aloittaneista henkilöistä opintolainan nostomäärä on kasvanut 7,4 prosenttia, joka vastaa noin 13 prosentin suhteellista kasvua ja samanaikaisesti enimmäislainasaldo on kasvanut keskiarvoltaan 12 160 eurosta 14 023 euroon sekä mediaani opintolainan nostomäärä on noussut 10 929 eurosta 13 616 euroon. (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

	Ennen 1.8.2014 aloittaneet		1.8.2014 jälkeen aloittaneet	
	Henkilöä	Osuus	Henkilöä	Osuus
Ei opintolainaa	35 195	44,9 %	31 373	37,5 %
Opintolainaa	43 130	55,1 %	52 320	62,5 %
Yhteensä	78 325	100 %	83 693	100 %
	Enimmäislainasaldo (euroa)		Enimmäislainasaldo (euroa)	
Keskiarvo	12 160		14 023	
Mediaani	10 929		13 616	

Taulukko 3. Opintolainan käyttö opintojen aloitusajan mukaan ennen opintolainahyvitystä ja jälkeen (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Neljännessä taulukossa on esitettynä määräajassa valmistuneiden osuuksia ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa ja opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen, sekä tämän lisäksi korkeakoulutyyppin mukaan. Määräajassa valmistuneiden henkilöiden osuus ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa oli kokonaisuudessaan 47,8 prosenttia, kun taas opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen määräajassa valmistuneiden osuus oli kasvanut 7,2 prosenttia ja oli kokonaisuudessaan 55 prosenttia. Yliopistossa opiskelevilla opiskelijoilla määräajassa valmistuneiden osuus on ollut huomattavasti voimakkaampaa kuin ammattikorkeakoulussa opiskelevilla. Yliopistossa opiskelevien määräajassa valmistuneiden osuus ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa oli 42,7 prosenttia, kun taas opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen määräajassa valmistuneiden osuus oli kasvanut 54,9 prosenttiin. Ammattikorkeakoulussa opiskelevien määräajassa valmistuneiden osuus ennen opintolainahyvityksen käyttöönottoa oli 50,7 prosenttia ja opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen määräajassa valmistuneiden osuus kasvoi hienosti, mutta kuitenkin maltillisemmin 55,1 prosenttiin. (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

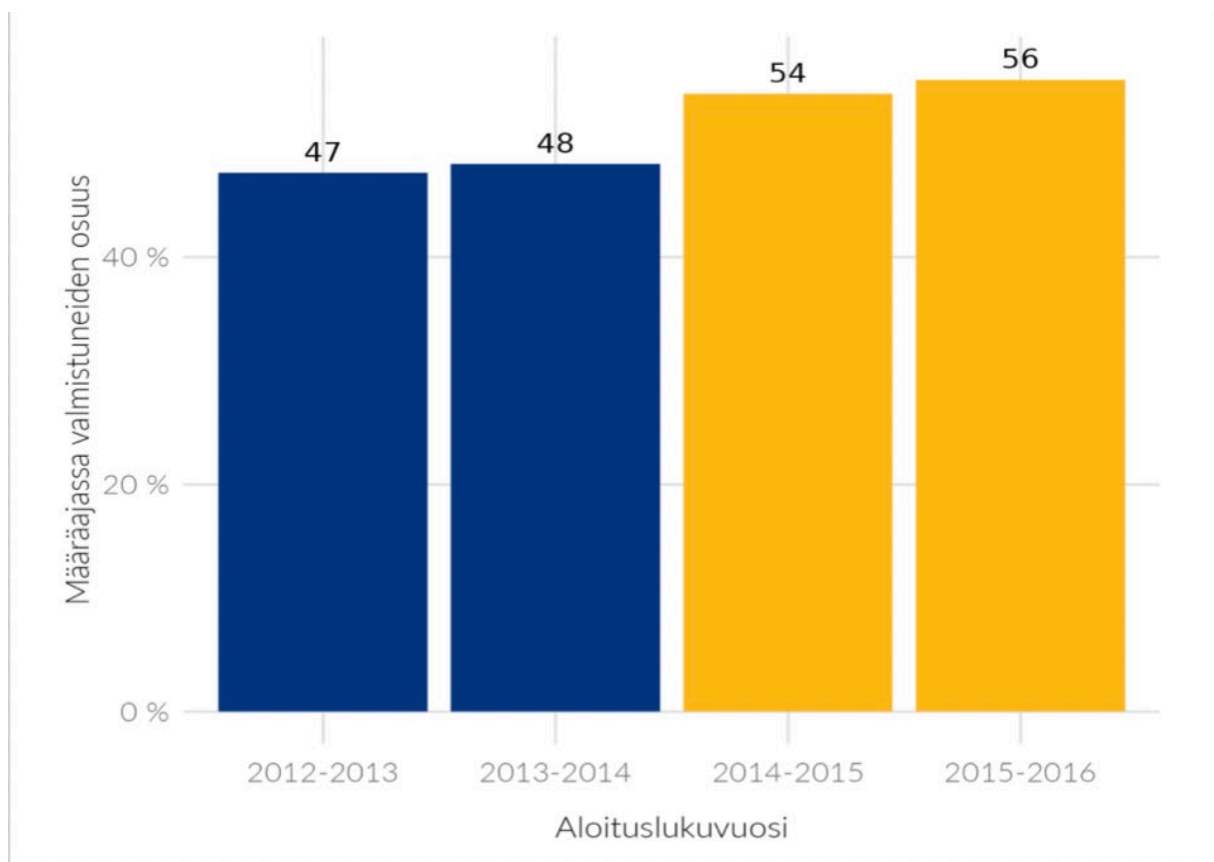
	Ennen 1.8.2014 aloittaneet		1.8.2014 jälkeen aloittaneet	
	Henkilöä	Osuus	Henkilöä	Osuus
Ammattikorkeakoulu	25 442	50,7 %	30 018	55,1 %
Yliopisto	12 001	42,7 %	16 024	54,9 %
Yhteensä	37 443	47,8 %	46 042	55,0 %

Taulukko 4. Määräajassa valmistuneiden osuus opintojen aloitusajan sekä korkeakoulutyyppin mukaan (Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Tarkemmin tarkasteltuna opintojen aloituslukuvuoden mukaan huomataan, että määräajassa valmistuneiden osuudessa on tapahtunut selvä tason nousu lukuvuosien 2013-2014 ja 2014-2015 aloittaneiden välillä. Kuvassa yhdeksän on eriteltyä tietoa määräajassa valmistuneiden osuuksista aloituslukuvuoden mukaan lukuvuosien 2012-2013, 2013-2014, 2014-2015 sekä 2015-2016 välillä. Huomataan, että aloituslukuvuotena 2012-2013 määräajassa valmistuneiden henkilöiden osuus oli 47 prosenttia ja 2013-2014 määräajassa

valmistuneiden henkilöiden osuus oli 48 prosenttia, osuuksien erona on ainoastaan yksi prosenttiyksikkö, kun taas määräajassa valmistuneiden henkilöiden osuus aloituslukuvuotena 2014-2015 oli 54 prosenttia. Tätä kuuden prosentin määrääjassa valmistuneiden henkilöiden osuuksien huomionarvoista kasvua sekä aloituslukuvuosien 2013-2014 sekä 2014-2015 välistä eroavaisuutta on vaikeaa tulkita millään muulla kuin 1.8.2014 tapahtuneella opintolainahyvityksen käyttöönotolla.

(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Kuva 9. Määräajassa valmistuneiden osuus aloituslukuvuoden mukaan

(Kansaneläkelaitos/Tutkimusyksikkö, 2022)

Yhteenvetona voidaan todeta, että opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen opintolainojen nostajien määrä sekä opintolainojen pääomat ovat kasvaneet huomattavasti. Tämän lisäksi voidaan todeta, että opintolainahyvityksellä on ollut positiivinen vaikutus

opiskelijoiden valmistumiseen määräajassa. Asuntolainan sekä opintolainan vertailussa selviää, että opintolaina on halvempaa lainaa sekä takaisinmaksuajan suhteen joustavampaa lainaa.

3 ETF-rahasto eli Exchange Traded Fund

ETF-rahasto eli exchange traded fund tai pörssinoteerattu rahasto on sijoittamisen tuote, joka on rakenteeltaan perinteisen osakesijoittamisen sekä rahastosijoittamisen yhdistelmä. ETF-rahaston sisältö muodostuu useimmiten seurattavan indeksin osakkeista, velkakirjoista, raaka-aineista tai näiden yhdistelmistä. Suosituimmat ETF-rahastot seuraavat kuitenkin osakeindeksejä kuten Standard&Poor's 500:a tai kansainvälisiä trendejä kuten kehittyvät markkinat. Joidenkin ETF-rahastojen omaisuusluokan jakauma on hajautettu yhdistämällä synteettisiä sekä fyysisiä omistuksia esimerkiksi joukkovelkakirjalainoihin sekä osakkeisiin tai osakkeisiin ja raaka-aineisiin. (Investopedia, 2022). Perinteisiin rahastoihin nähden merkittävimpiä eroja rahaston ja ETF-rahaston välillä on se, että ETF-rahastoon ei tehdä merkintöjä niin kuin perinteisiin rahastoihin, vaan niillä käydään pörssissä kauppaa kuten osakkeilla, tämän lisäksi ETF-rahastot ovat kulurakenteeltaan huomattavasti edullisempia kuin perinteiset rahastot. (Nordnet, (n.d). ETF:t eli pörssinoteeratut rahastot.)

Ensimmäiset ETF-rahastot ovat tunnetusti saaneet alkunsa 1990-luvulla. Vuonna 2010 ETF-markkinoilla oli tarjolla maailmanlaajuisesti yhteensä noin 2500 ETF-rahastoa ja näiden yhteenlasketut hallinnoidut varat olivat noin 1 300 miljardia US dollaria. Vuonna 2020 ETF-markkinoilla oli tarjolla maailmanlaajuisesti yhteensä noin 7 600 ETF-rahastoa ja näiden yhteenlasketut varat olivat noin 7 700 miljardia US dollaria, yhden vuosikymmenen aikana markkinoilla oleva tuotevalikoima kasvoi noin 230% ja hallinnoidut varat kasvoivat lähes tulkoon 590%. (Statista, 2022.)

Perinteisessä rahastosijoittamisessa perehtymistä itse sijoittamiseen tai markkinatalouteen ei kummemmin vaadita. Sijoittaminen kohdistuu hyvin usein tällaisissa tapauksissa oman pankin tarjoamiin rahastoihin, joita käydään yhdessä läpi pankin sijoitusneuvojan kanssa. Halutuista ETF-rahaston osuuksista käydään pörssissä kauppaa välittäjien (esim. Nordnet) tarjoamien palveluiden kautta ja halutun ETF-rahaston osuuksia voi ostaa kuka tahansa, jolla

on pääsy pörssiin. Näin ollen ETF-rahastoon sijoittaminen vaatii perustason perehtymisen aiheeseen ja sijoittamisen tueksi markkinatalouden ymmärtäminen helpottaa sijoitusvalinnoissa. Seuraavassa osiossa tuodaan lukijan tietoon yleisimpiä asioita mitä tulisi tietää ETF-rahastoista.

3.1 ETF-rahastojen rakenne

ETF:n rakenne on jaettu kahteen osioon, jotka ovat fyysiset sekä synteettiset ETF-rahastot. Näiden tunnistaminen auttaa mm. sijoitusstrategian tekemisessä sekä riskien ymmärtämisessä. Yksinkertaisuudessaan fyysinen ETF-rahasto sijoittaa osuudenomistajien varat suorasti indeksinmukaisiin arvopapereihin kuten osakkeisiin, raaka-aineisiin tai velkakirjoihin, kun taas synteettisessä ETF-rahastossa osuudenomistajilta saadut varat sijoitetaan swap-sopimukseen eli johdannaisopimukseen, jossa sopimuksen vastapuoli maksaa useimmissa tapauksissa indeksinmukaista korkotuottoa ETF-rahastolle.

Molemmissa edellä mainituissa vaihtoehdoissa on hyvät puolensa sekä riskinsä. Operatiivisia riskejä synteettisessä ETF-rahastossa on rakenteen monimutkaisuus, joka aiheuttaa monenlaista vastapuoliriskiä ja fyysisessä rahastossa operatiivisen riskin aiheuttaa epäoptimaalinen kaupankäynti aiheuttaen vaikeutta seurata indeksiä täsmällisesti. Synteettinen ETF-rahasto voi olla mahdollisesti verohyödyllisempi riippuen mikäli swap-vastapuolena on taho, joka on lain puitteissa oikeutettu minimoimaan lähdeveronsa aiheuttaen samaisen verohyödyn ETF-rahastolle, kun taas fyysisessä vaihtoehdossa lähdevero on 15-30%. (Paasi, 2020). Riskeille on myös ratkaisut joiden tarkoituksena on minimoida riskit esim. vastapuoliriskin vähentämiseksi vaaditaan reaaliaikaista vakuutta tai verohyödyn maksimoimiseksi hyödynnetään kasvuosuuksellisia ETF-rahastoja.

3.2 Tuotto-osuudellinen sekä kasvuosuudellinen ETF-rahasto

Perinteisen sijoitusrahaston mukaisesti myös ETF-rahasto saa tuottonsa sen sijoitusten tuotoista joko korkotuottona, osinkotuottona sijoituskohteiden arvonnousuista tai laskuista. Tuotonjako poliitikaltaan ETF-rahastoja on kahdenlaisia, näitä ovat tuotto-osuudelliset- ja kasvuosuudelliset ETF-rahastot. Tuotto-osuudellinen ETF-rahasto jakaa omistajilleen

vuotuista tuottoa yleisimmiten osinkotuottona, kun taas kasvuosuudellinen ETF-rahasto ei jaa tuottoa ulos vaan sijoittaa tuoton takaisin ETF-rahastoon kasvattaen osuuden arvoa. Yleisesti ottaen yksityishenkilöt valitsevat kasvuosuudellisen ETF-rahaston. (Pörssisäätiö, 2015.)

Tuotto-osuudellinen ETF-rahasto tulee valita tilanteessa, jossa sijoittaja haluaa saada sijoituksilleen vuotuista tuottoa säännöllisesti, kun taas kasvuosuudellinen ETF-rahasto on oikea vaihtoehto, mikäli sijoittajan sijoitusstrategia perustuu pitkäjänteiseen sijoittamiseen ja tämän mukaisesti haluaa saada tuottonsa myöhemmässä vaiheessa kertaluontoisena. Kasvuosuudellisissa vaihtoehdoissa maksimaalisen tuoton aiheuttaa korkoa korolle-ilmio sekä kulujen minimointi (Pörssisäätiö, 2015). Tuotto-osuudellisessa ETF-rahastossa vuosittaisesta tuotonjaosta maksetaan pääomatulon mukaista veroa sekä sijoituksen myynnistä koituvaa veroa, kun taas kasvuosuudellisessa ETF-rahastossa vero maksetaan ainoastaan myynnin yhteydessä. Sijoittaja voi halutessaan vaihtaa saman sijoitusrahaston sisällä tuotto-osuudelliset sijoituksensa kasvuosuudelliseksi sekä toisinpäin kasvuosuudellisista sijoituksistaan tuotto-osuudelliseksi verovapaasti, muissa tapauksissa osuuslajien vaihdosta maksetaan mahdollisesta myyntivoitosta pääomatuloveroa. (Verohallinto, 2021.)

3.3 Aktiiviset ja passiiviset ETF-rahastot

Sijoitusvalintaa tehtäessä yksi keskeisimmistä kysymyksistä liittyy ETF-rahaston hallintotapaan. Passiivisessa ETF-rahastossa salkunhoitaja ei ota kantaa sijoitusvalintoihin, vaan salkunhoitaja muodostaa salkun niin, että se seuraa mahdollisimman tarkasti haluttua vertailuindeksiä. Aktiivisessa rahastossa salkunhoitaja taas pyrkii tuottamaan ylituottoa vertailuindeksiin nähden aktiivisilla sijoitusvalinnoillaan. Tästä johtuen aktiivisten rahastojen hallinnointipalkkiot ovat myös usein huomattavasti korkeampia kuin passiivisten rahastojen (Nordnet, (n.d). Passiivinen vai aktiivinen rahasto?)

Passiivisessa ETF-rahastossa käydään kauppaa ainoastaan kahdesta neljään kertaan vuodessa silloin, kun indeksiä päivitetään vastaamaan sen hetkistä markkinatilannetta. Sijoittamisen ja markkinatalouden asiantuntijoista moni kannustaa sijoittajia valitsemaan

matalakuluisia passiivisia ETF-rahastoja, joissa sijoituspäätöksiä tekevät yleisesti ottaen koulutetut alan ammattilaiset. Mikäli sijoittaja tekee edellämainitulla tavalla, hän luopuu mahdollisuudesta markkinoita korkeampaan tuottoon, samanaikaisesti kuitenkin passiivisen ETF-rahaston matalat kulut oikaisevat mahdollisesti menetetyn korkeamman tuoton. Useissa keskusteluissa passiivisesti hallintoitujen ETF-rahastojen tuotto-odotusta pidetään kuitenkin parempana kuin aktiivisesti hoidetun ETF-rahaston, sillä aktiivisen sijoitustoiminnan aiheuttamat kulut vaikeuttavat ylituottojen saavuttamista. (Jan Telford, 2021.)

Passiivinen ETF-rahasto sopii sijoittajalle joka haluaa minimaalisessa kululla, minimaalisella vaivalla sekä keskimääräisellä tuotolla sijoittaa suuriin yhtiöihin. Aktiivinen ETF-rahasto sopii taas sijoittajalle, joka haluaa omalla panostuksellaan löytää ETF-rahastoja, jotka reagoivat aktiivisesti markkinatilanteen muutoksiin, sijoittaa erikoisemmille markkinoille sekä pyrkii indeksiä parempaan tuottoon. (Nordnet, Valitsenko passiivisen vai aktiivisen rahaston?)

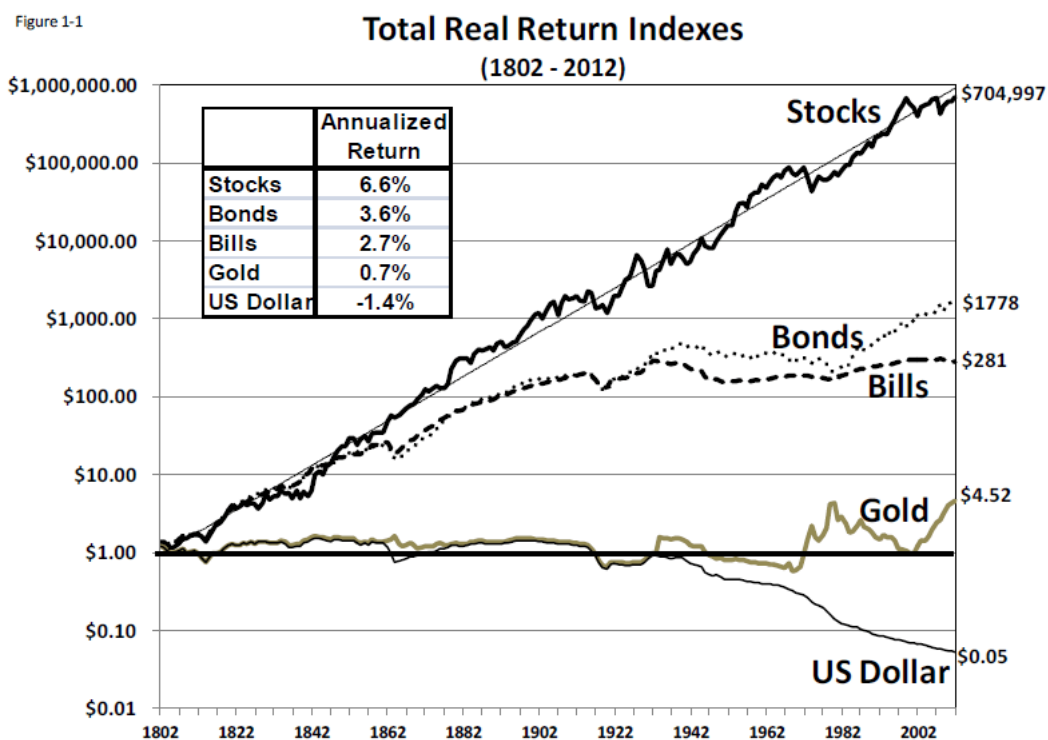
3.4 Pitkjänteinen sijoittaminen

Pitkäaikainen sekä säännöllinen sijoittaminen sellaisiin kohteisiin, joilla voi tavoitella tilikorkoa parempaa tuottoa kannattaa monesta syystä. Pitkäaikainen sijoittaminen lisää varallisuutta mahdollistaen oman talouden turvaamisen tulevaisuudessa, jonka lisäksi omien haaveiden sekä hankintojen toteuttaminen on vaivattomampaa. Pitkäaikainen sijoittaminen toteutetaan yleisimmissä tapauksissa kuukausisäästämisen muodossa, jonka ideana on sijoittaa kuukausittain sellaisia varoja joita ei ole tarkoitettu pakollisiin menoihin ja jotka on mahdollista sijoittaa pidemmäksi ajaksi. (Nordea, (n.d) Miksi kannattaa säästää?)

Pitkäaikainen säästäminen ja sijoittaminen jopa pienillä tuloilla mahdollistaa oman taloudellisesti riippumattoman tulevaisuuden. Suomen korkealla verotuksella rahoitetaan mittavaa sosiaaliturvaa ja tästä syystä ammatissa eteminenkään ei välttämättä näy tilipussissa. Pitkjänteisellä sijoitusstrategialla henkilö rakentaa itselleen toisen tulovirran, joka antaa turvaa tuleville vuosille. Varallisuuserojen kasvu aiheutuu pitkälti osakemarkkinoille osallistuvien ja pankissa varojaan pitävien välille. Suomalainen ammattisijoittaja, pörssiguru ja tunnettu yritysjohtaja Seppo Saario mainitsee 2020 julkaistussa kirjassaan Miten sijoitan pörssiosakkeisiin: ”Taloudellisen vaurastumisen

avainasioita ovat tieto, talonpoikaisjärki ja pitkäjänteisyys. Alkupääoman suuruus ei ratkaise, vaan kyky jaksaa ponnistella päämäärän saavuttamiseksi.” (Saario, 2020, sivu 37.)

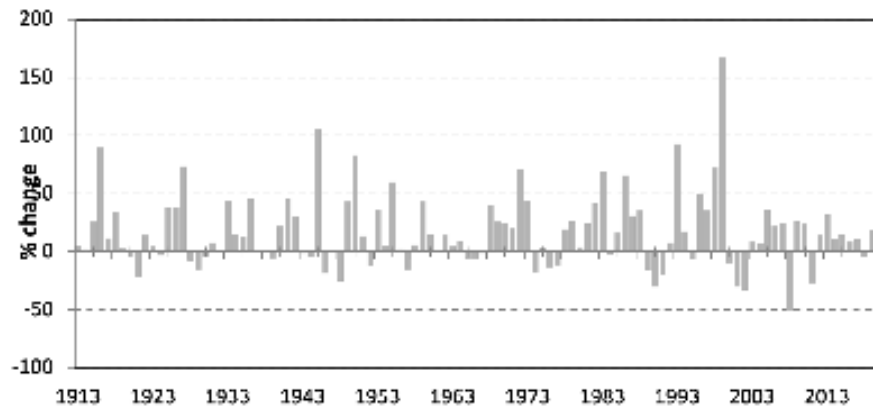
Yhdysvaltalainen rahoitustieteilijä Jeremy Siegel teki tutkimuksen, joka kohdistui eri pääomajien tuottoihin Yhdysvalloissa vuosilta 1802-2012 eli 210 vuoden periodiin. Tämän tutkimuksen mukaisesti kyseisen periodin aikana osakemarkkinoiden keskimääräinen vuotuinen reaalityttö on 6,6 prosenttia, velkakirjojen vuotuinen reaalityttö on 3,6 prosenttia, kullan vuotuinen reaalityttö on 0,7 prosenttia ja dollarin vuotuinen reaalityttö on -1,4 prosenttia. (Paasi, 2015.)

Kuva 10. Total Return Indexes 1802-2012. (Paasi, 2015)

Luonteeltaan osakkeet sopivat pitkäaikaiseen sijoittamiseen perustuen siihen, että pitkällä aikavälillä talous kehittyy ja tästä samaisesta syystä myös osakekurssit kehittyvät. Pitkällä aikavälillä osakekurssit ehtivät nousta sekä laskea useaan kertaan. Kuva 11 havainnollistaa OMX Helsinki indeksin kokonaistuottoja vuosikymmenittäin vuodesta 1913 lähtien vuoteen 2020 loppuun asti. Korkein nimellinen tuotto OMX Helsinki indeksissä nähtiin vuonna 1999,

jolloin indeksin tuotto oli jopa 167 prosenttia ja samanaikaisesti OMX Helsinki indeksin kovimpia laskuja koettiin vuonna 2008 finanssikriisin aikana, jolloin indeksin tuotto oli -51 prosenttia. Nimellinen vuosituotto valitulta ajanjaksolta oli keskimääräisesti 17,22 prosenttia ja reaalin eli inflaation huomioiva vuosituotto oli 9,82 prosenttia. (Nasdaq, 2021)

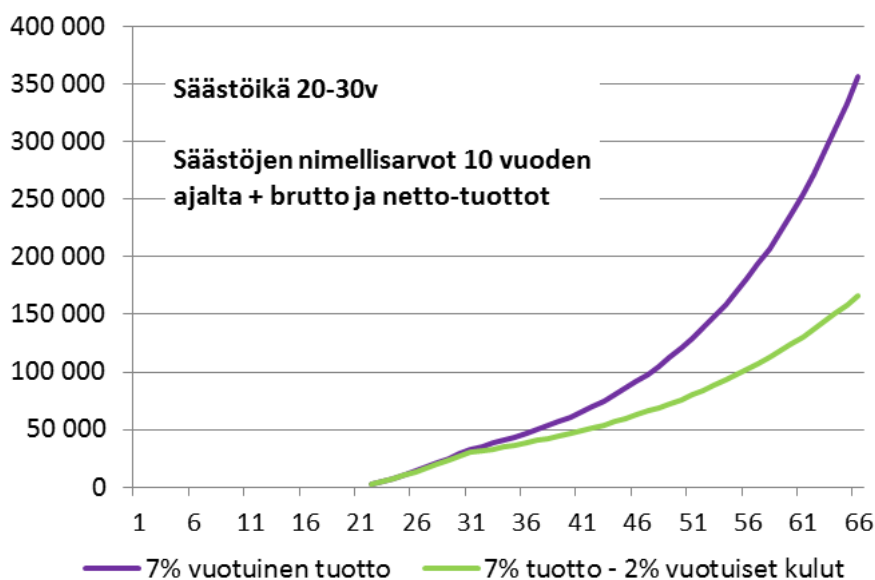
Kuva 11. Vuosien 1913-2020 osakekurssien kehitys. (Nasdaq, 2021. Opi osakkeet)

3.4.1 Kulut ja niiden minimointi

Pörssimarkkinoille on helppo osallistua sekä sijoitusstrategioita on monta, näistä vaivattomin strategia on antaa käytettävissä oleva varallisuus varainhoitajalle tai sijoittaa ne sijoitusrahastoihin, mutta monissa tapauksissa vaivattomuutta halutessa luovutaan samalla merkittävistä vuotuisista tuotoista erilaisten kulujen muodossa. Sijoittajan pahimmat viholliset ovat kulut sekä verot, näitä tulisi välttää aina kun on siihen mahdollisuus. Kulujen vaikutusta tuottoihin aliarvioidaan hyvin usein tajuamatta sitä, että kuluilla on suora vaikutus tuottoihin näin ollen kulujen minimointi on erittäin tärkeää varsinkin pitkällä aikavälillä. (Saario, 2020.)

Amerikkalaisen rahoituspalveluyrityksen Morningstar Inc:n mukaan Suomeen sijoittavissa rahastoissa keskimääräinen kokonaiskulusuhde on 1,6 prosenttia. Kokonaiskulusuhteessa otetaan huomioon rahastosijoitukseen liittyvät niin sanotut kiinteät kulut kuten hallinnointipalkkiot, arvopapereiden säilytyspalkkiot, arvonlaskennan ja osuusrekisterin ylläpitopalkkiot, tilinhoito ja pankkikulut, rahaston markkinointikulut sekä tuottosidonnaiset

palkkiot, kokonaiskulusuhteeseen ei kuitenkaan sisälly kaupankäyntikuluja. Kuvassa 12 havainnollistetaan miten kahden prosentin vuotuiset kulut vaikuttavat pitkällä aikavälillä säästämisen kehitykseen. Kyseisessä kuvassa säästöaika on noin 30-35 vuotta, vuosittainen säästö määrä on 2 400 euroa. Violetti käyrä kuvastaa säästöjen kehitystä seitsemän prosentin vuotuisella tuotto-odotuksella ja vaaleanvihreä käyrä kuvastaa säästöjen kehitystä seitsemän prosentin vuotuisella tuotto-odotuksella, josta on vähennetty kahden prosentin vuotuiset kulut. Seitsemän prosentin vuotuisella tuotolla, 30-35 vuoden säästöajalla ja vuotuisella 2 400 euron säästösummalla säästöä on kertynyt 356 700 euroa, kun taas seitsemän prosentin vuotuisella tuotolla josta on vähennettynä 2 prosentin vuotuiset kulut, 30-35 vuoden säästöajalla ja vuotuisella 2 400 euron säästösummalla säästöä on kertynyt 166 500 euroa. Kahden prosentin vuotuinen kulu on laskenut sijoituksen lopullista arvoa 46,6 prosenttia tässä tapauksessa. (Paasi, 2014.)

Kuva 12. Kulujen vaikutus tuottoihin. (Paasi, 2014)

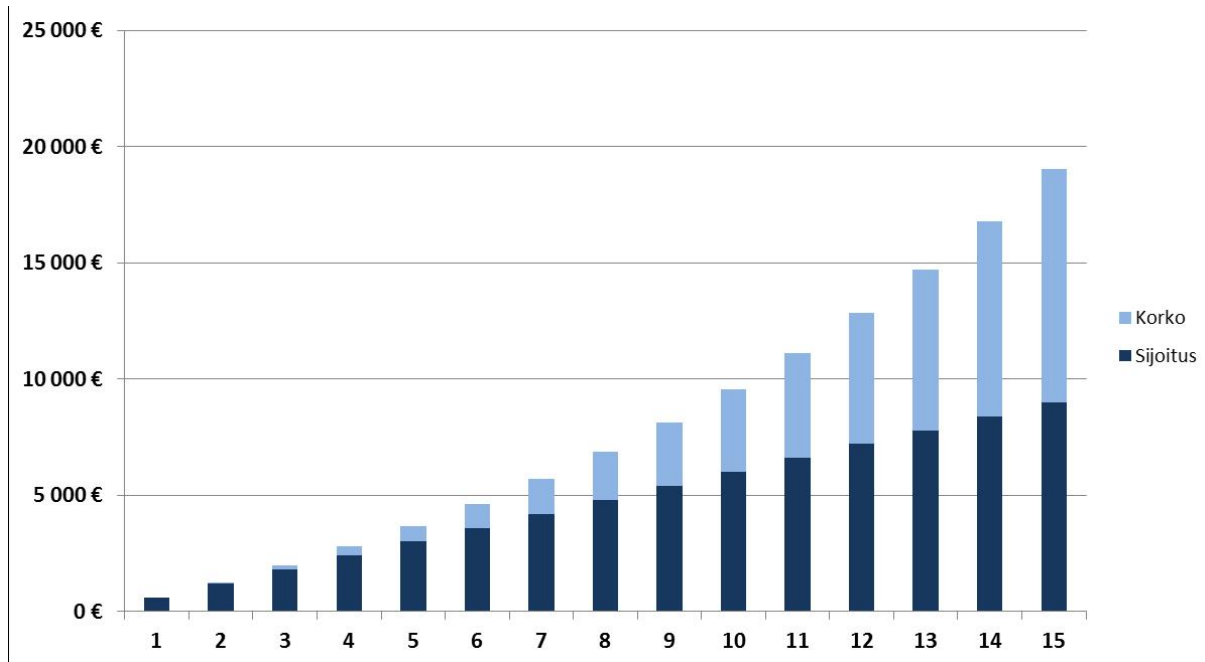
Passiivisten ETF-rahastojen hallinnointipalkkiot ovat hyvin usein pienempiä kuin tavallisten sijoitusrahastojen. Passiivisissa ETF-rahastoissa hallinnointipalkkiot vaihtelevat pitkälti 0,1 ja 0,5 prosentin välillä, mutta markkinoilla on myös tarjolla ETF-rahastoja joiden hallinnointipalkkiot ovat kalliimpia. ETF-rahastoihin sijoittaessa muita kuluja aiheutuu

kaupankäynnistä, osto- ja myyntihinnan välisestä erosta sekä arvopapereiden säilytyksestä mikä on hyvin harvinaista nykypäivänä. (Pörssisäätiö, 2015.)

3.4.2 Korkoa-korolle ilmiö

Korkoa korolle -efektissä sijoitetuille varoille syntyvät tuotot kasvavat alkuperäisen sijoitetun pääoman lisäksi sijoituksista saaduille tuotoille aiheuttaen sen, että kasvuprosentti synnyttää korkeamman tuoton euroissa pitkällä aikavälillä. Korkoa korolle -efektistä sijoittaja saa maksimaalisen hyödyn korkeammalla vuotuisella tuotolla, pitkällä sijoitusajalla sekä minimoimalla kulut. (Morningstar, n.d.)

Kuvassa 13 havainnollistetaan korkoa korolle -efektiin vaikuttavat tekijät ja efektin vaikutusta sijoittamisessa. Kyseisessä esimerkissä sijoitetaan kuukausittain 50 euroa 15 vuoden ajan, vuosittaisena tuotto-oletuksena käytetään 10 prosentin vuosituottoa. Koron kehitys sijoitetulle pääomalle on korostettu vaaleansinisellä värillä ja sijoituksen pääoman kehitys tummansinisellä värillä. Kuvasta huomataan, että ensimmäisten vuosien aikana sijoitus kehittyy pääsääntöisesti ainoastaan kuukausittaisten säästösummien myötä, mutta lopussa koron osuus osoittautuu suuremmaksi kuin sijoitettu pääoma kokonaisuudessaan. (Pörssisäätiö, 2017.)

Kuva 13. Korkoa korolle -efektin vaikutus sijoitukseen. (Pörssisäätiö, 2017.)

Esimerkki: Sijoitetaan 1 000 euroa oletuksena kuuden prosentin vuosituotto. Ensimmäisen vuoden koron eli tuoton osuus sijoitetulle pääomalle on 60 euroa. Toisena vuotena korko maksetaan 1 060 eurolle (sijoitettu 1 000 euroa + edellisen vuoden korko 60 euroa), jolloin korkoa maksetaan 63,6 euroa ($1\,060 \cdot 0,06\%$). Kymmenennen sijoitusvuoden jälkeen koron määrä onkin jo yli 100 euroa sijoitetun pääoman ollessa jo yli 1 790 euroa.

Korkoa korolle -efekti voidaan laskea kaavalla

$$FV = PV \cdot (1 + r)^n$$

jossa,

FV = tuleva arvo, eli sijoituksen arvo jakson lopussa

PV = nykyarvo, eli sijoituksen arvo jakson alussa

r = vuotuinen tuottoprosentti

n = talletusjakson lukumäärä

(Jormakka, 2021, s.246)

4 Tutkimusmenetelmä

Tutkimus suoritettiin laadullisena tutkimusmenetelmänä henkilökohtaisin haastatteluin, joissa haastateltavat henkilöt oli jaettuna kahteen eri ryhmään. Jaon tarkoituksena oli mahdollistaa toisistaan eriäviä näkökulmia. Toinen haastatteluryhmistä muodostui finanssialan asiantuntijoista, kun taas toinen ryhmistä muodostui korkeakoulussa opiskelevista opiskelijoista. Haastateltuja finanssialan asiantuntijoita oli kaksi henkilöä ja haastateltuja opiskelijoita oli 5 henkilöä. Finanssialan asiantuntijoiden kanssa haastattelut pidettiin etänä Teamsin välityksellä ja opiskelijoiden kanssa haastattelut pidettiin pääsääntöisesti opiskelijoiden kotona, kaikki haastattelut toteutettiin yksilöllisesti.

Haastattelut pidettiin vuoden 2022 maaliskuun-huhtikuun aikana ja haastatteluiden kesto vaihteli 1-1,5 tunnin välillä. Haastattelut käytiin keskustelupohjaisesti molemmille ryhmille tehtyjen haastattelukysymysten avulla, kysymykset molemmille ryhmille löytyvät opinnäytetyön liitteistä. Asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden haastatteluiden tarkoituksena oli selvittää heidän näkemyksiä sekä ajatuksia opintolainasta ja ETF-rahastosijoittamisesta perustuen heidän omaan kokemukseen ja tietoihin. Opintolainan käyttötarkoituksen selvittämisen lisäksi tutkimuksen tarkoituksena oli myös selvittää ilmeneekö opintolainan käyttötarkoituksissa samanlaisuuksia.

4.1 Haastateltujen tausta

Asiantuntijoiden työtausta pohjautuu vahvasti finanssialalle, joissa osa on toiminut jo pitkään rahoituksen, sijoittamisen sekä säästämisen parissa. Osa on toiminut ainoastaan sijoittamisen ja säästämisen parissa sekä osa on toiminut pääsääntöisesti rahoituksen parissa. Asiantuntijoiden työkokemus finanssialalla oli minimissään 16 vuotta ja maksimissaan noin 35 vuotta, haastateltavat olivat pääsääntöisesti pankin henkilökuntaa. Useimmat asiantuntijoista eivät olleet nostaneet omien opintojensa aikana opintolainaa, koska heidän aikana opintolainaa tuotteenä ei tuonut varsinaista lisäarvoa tai periaatesyistä, jolloin opintojen aikainen elämä rahoitettiin omilla säästöillä tai vanhempien tuella.

Kuitenkin enemmistö näistä asiantuntijoista nostaisi tänä päivänä opintolainan, sillä heidän silmissä opintolaina järkevästi käytettynä näyttää kokonaisuudessaan tasa-arvoisena mahdollistajana, pääoman kasvattajana sekä opettavaisena kokemuksena.

Haastatellut opiskelijat olivat toisen ja kolmannen vuoden opiskelijoita, joista osa opiskelee yliopistossa kauppatieteiden maisteriksi ja osa opiskelee ammattikorkeakoulussa liiketalouden tradenomiksi. Opiskelijoista kaikki olivat nostaneet opintolainan maksimimäärän niin oman pääoman kasvattamista kun opintojen aikaisen elämisen kulujen kattamista varten. Osa opiskelijoista ovat tehneet opintojen ohella enemmän ja vähemmän töitä arkisten kulujen kattamista varten, jolloin opintolaina on jäänyt miltei kokonaisuudessaan varojen kasvattamista varten mm. sijoittamisen kautta.

5 Tutkimuksen tulokset

Työn viidennessä osiossa perehdytään yksityiskohtaisemmin tutkimuksen tuloksiin.

5.1 Finanssialan asiantuntijoiden näkemykset opintolainasta

Asiantuntijoiden haastatteluissa käytettiin haastattelupohjan (Liite 1) kysymyksiä, jonka tuloksia käydään läpi tässä osiossa.

5.1.1 Opintolainan vahvuudet ja mahdollisuudet

Opintolainan ehdottomina vahvuuksina pidettiin opintolainahyvitystä, lainan ehtoja, lainan joustavaa takaisinmaksujärjestelmää, laina-aikaa sekä opintolainan valtioneuvoston takauksia.

Edellämainitut vahvuudet ovat asiantuntijoiden mielestä erittäin vaikuttavia tekijöitä niin taloudellisesti kun myös henkisesti. Opintolainan valtioneuvoston takaus asiantuntijoiden mielestä mahdollistaa sen, että kenellä tahansa on mahdollisuus opiskella ilman pelkoa ja epävarmuutta omasta selviytymisestä opintojen aikana. Tämän lisäksi opintolaina mahdollistaa opettavaisen kokemuksen mm. vastuunottamisesta, itsenäistymisestä sekä taloudellisesta käyttäytymisestä.

5.1.2 Opintolainan heikkoudet ja uhat

Heikkouksina nähtiin se, että sellaiselle henkilölle jolla ei ole vastuullisuutta tai rahanhallintakykyä opintolaina voi koitua hyvinkin ilkeäksi käänteeksi, koska opintolaina on kuitenkin lainaa ja laina täytyy maksaa takaisin. Uhkana asiantuntijat näkivät sen, että opintolainaa on mahdollista nostaa enemmän kuin sille on tarvetta ja myöhemmässä vaiheessa tämä voi olla iso uhka lainanottajan maksukyvyille, mikäli opiskelijan suunnitelmat eivät toteudukaan.

5.1.3 Opintolainan SWOT-analyysi finanssialan asiantuntijoiden näkökulmasta

Taulukossa viisi havainnollistetaan SWOT-analyysin avulla finanssialan asiantuntijoiden haastatteluista eniten esiin nostetut näkökulmat opintolainaan liittyen.

Vahvuudet - Joustavuus - Opintolainahyvitys - Valtiontakaus - Lainan ehdot	Heikkoudet - Lainanottajan rahanhallintakyvyn sekä vastuullisuuden vaikutus lainan takaisinmaksuun
Mahdollisuudet - Opiskelu ilman pelkoa - Opiskelu ilman epävarmuutta - Kasvattaa pääomaa	Uhat - Tarpeeton lainannosto

Taulukko 5. Finanssialan asiantuntijoiden SWOT-analyysi

5.1.4 Opintolainan sijoittamisen näkökulmat

Asiantuntijat pitävät kokonaisuudessaan opintolainaa erittäin hyvänä ja varmana tuotteena, jota on helppo hakea ja myöskin saada. Sen syvemmin asiantuntijoilla ei ole tietoa opintolainan käyttötarkoituksista, mutta pitkälti he uskovat lainan käyttötarkoituksen olevan kulujen kattaminen sekä säästäminen ja sijoittaminen. Asiantuntijoista osa on tavannut

opiskelijoita, jotka ovat harrastaneet sijoitustoimintaa opintolainalla pääsääntöisesti rahastoihin ns. kuukausisäästämisen muodossa, varsinaista trendiä ei ole ilmennyt.

Opintolainan sijoittaminen on asiantuntijoiden mielestä erittäin suositeltavaa, mikäli varoille ei ole muuta käyttöä. Kuitenkin siinä vaiheessa sijoittamiseen ja sijoituskohteisiin tulisi perehtyä perinpohjaisesti, sillä sijoittaminen sisältää kuitenkin riskin menettää varat tai ainakin osan niistä. Opintolainalla voidaan toteuttaa miltei kaikenlaisia sijoittamisen ratkaisuja, mutta sijoitussuunnitelman ja riskien hajauttamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Osalle asiantuntijoista ETF-rahastot eivät olleet niinkään tuttuja ja osalle taas hyvinkin tuttuja. ETF-rahastosijoittamisen erityisenä vahvuutena pidettiin kulu/tuottosuhde. ETF-rahastoissa on useimmissa tapauksissa huomattavasti matalimmat kulut kuin perinteisissä rahastoissa, vaikka seurattava indeksi olisi sama. Tämän lisäksi vahvuuksina pidettiin ETF-rahastojen maltillinen arvonheilunta, hyvää hajautusta pienillä pääomilla sekä mm. helppo tapa aloittaa sijoittaminen. ETF-rahastosijoittamisen heikkouksina pidettiin laaja valikoima ja tämän lisäksi, tietyissä markkinatilanteissa asiantuntijat pitivät passiivisuutta heikkoutena mikäli sijoittajakaan ei ole itse aktiivinen. Osa asiantuntijoista piti ETF-rahastoja hyvänä mahdollisuutena vaurastua pitkällä aikavälillä myös pienillä pääomilla sekä ETF-rahastot mahdollistavat sijoitussalkulle hyvää hajautusta itsessään. ETF-rahaston uhkia asiantuntijat pitivät pitkälti samana kuin osakesijoittamisessa sekä rahastosijoittamisessa, sillä markkinat ovat kuitenkin samat näin ollen tapahtumat ovat myös enenevässä määrin kytköksissä toisiinsa.

Kokonaisuudessa asiantuntijoiden mielestä opintolainaa voi hyödyntää yhtenä osana sijoittamalla ETF-rahastoihin.

5.2 Opiskelijoiden näkemykset opintolainasta

Opiskelijoiden haastatteluissa käytettiin haastattelupohjan (Liite 2) kysymyksiä, jonka tuloksia käydään läpi tässä osiossa.

Opintolaina rahoituslähteenä on haastateltaville opiskelijoille rahoituslähteenä hyvinkin tuttu ja opintolainaa he ovat nostaneet kaiken mitä on ollut mahdollista. Tarkoituksena heillä on hyödyntää opintolaina koko opintojen ajalta, vaikka valmistuminen tapahtuisikin suunniteltua nopeammin. Opintolainaa opiskelijat pitivät järkevänä lainana, joka on tuonut turvaa omalle taloudelle opintojen aikana. Lainan nostamisen kynnystä madalsi huomattavasti lainan edullisuus.

5.2.1 Opintolainan vahvuudet ja mahdollisuudet

Lainan ominaisuuksista itsessään vahvuuksina opiskelijat pitivät valtiontakausta, opintolainahyvitystä, matalaa korkoa, saatavuutta sekä joustavaa takaisinmaksua. Näiden lisäksi vahvuutena pidettiin myös sitä, että se opettaa ottamaan vastuuta omasta taloudesta sekä sitä, että opintolaina toimii tietynlaisena kannustimena suorittaa tutkinto loppuun ajallaan. Opintolaina nähtiin tuovan mahdollisuuden keskittyä täysin opiskeluun, kasvattaa omaa pääomaa, sijoittaa, elää opiskelijan elämää sekä opiskella ulkomailla.

5.2.2 Opintolainan heikkoudet ja uhat

Sen lisäksi, että laina täytyy maksaa takaisin opiskelijat eivät osanneet varsinaisesti kertoa opintolainasta tuotteena heikkouksia vaan enemmänkin sellaisia sivullisia heikkouksia, jossa lähtökohdat tai tilanteet ovat ratkaisevia. Perusasioiden lisäksi opintolainasta on muuten vähän tietoa, laina saatetaan helposti käyttää holtittomasti ja laina saattaa aiheuttaa joillekin ahdistusta tai pelkoa.

Uhkana he pitivät sitä, että yksi opintolainaerä on mahdollista nostaa kokonaisuudessaan kerralla sekä sitä, että opintojen venyessä opintolainahyvityskin saatetaan menettää.

5.2.3 Opintolainan SWOT-analyysi opiskelijoiden näkökulmasta

Taulukossa kuusi havainnolistetaan SWOT-analyysin avulla opiskelijoiden haastatteluista eniten esillä nostetut näkökulmat opintolainaan liittyen.

Vahvuudet - Joustavuus - Opintolainahyvitys - Valtiontakaus - Saatavuus - Matala korko - Kannustin	Heikkoudet - Laina täytyy maksaa takaisin - Vähäinen saatavilla oleva tieto - Holtiton käyttö
Mahdollisuudet - Elää opiskelijan elämää - Kasvattaa omaa pääomaa - Sijoittaminen - Opiskelu ulkomailla	Uhat - Nostaa erä kokonaan - Opintojen venymisen vaikutus lainaan

Taulukko 6. Opiskelijoiden SWOT-analyysi

5.2.4 Opintolainan sijoittamisen näkökulmat

Opintolainaa haastateltavat nostivat erilaisia käyttötarkoituksia varten. Vähemmistöllä opiskelijoista opintolaina nosti puhtaasti heidän omaa pääomaansa sekä kasvatti sijoitussalkun arvoa, kun taas enemmistöllä opintolainan käyttötarkoitus oli pitkälti kulujen kattamista, sijoittamista sekä yleisen hyvinvoinnin ylläpitämistä varten. Sijoittaminen oli haastateltaville opiskelijoille tuttua ja heidän joukossa harrastettiin erilaista sijoitustoimintaa. Pitkälti sijoittaminen heillä tapahtuu rahastojen, asp-tilin sekä suorien osakeomistusten kautta, mutta osa myös harrastaa treidaamista sivutoimisesti. Opiskelijat ovat sijoittaneet opintolainansa pääsääntöisesti pörssin kautta suoriin osakkeisiin sekä rahastoihin.

Opiskelijoille ETF-rahastot olivat enemmän ja vähemmän tuttuja, kuitenkin kenenkään haastateltavien sijoitussalkussa ei tällä hetkellä ollut ETF-rahasto omistuksia. Moni kuitenkin toivoi omistavansa, sillä edellisen kahden vuoden aikana ETF-rahastosijoittaminen on tarjonnut stabiilimmalla riskillä todella kovia tuottoja. Tämän lisäksi viimeaikaiset maailmantapahtumat kuten Ukraina-Venäjä konflikti ja COVID-19 virus ovat vaikuttaneet maltillisemmin laajasti hajautettuihin ETF-rahastoihin kun suoriin osakeomistuksiin.

ETF-rahastosijoittamista ja sen vahvuuksina haastateltavat pitivät hyvänä vaihtoehtona aloittaa sijoittaminen, matalat kulut, verohyödylliset ratkaisut kuten kasvuosuudelliset ja tuotto-osuudelliset ETF-rahastot, hyvää hajautusta pienellä vaivalla, riski/tuottosuhde sekä yksinkertaisuutta. Suurimpana heikkoutena nähtiin se, että pienillä pääomilla vaurastuminen tapahtuu todella hitaasti ja tuotto on maltillisempaa sekä rajallisempaa kuin onnistuneissa osakeomistuksissa, mutta pörssistä on muutenkin vaikea hakea realistisesti kovia tuottoja lyhyellä aikavälillä heidän mielestä. ETF-rahastosijoittaminen mahdollistaa pienellä vaivalla ja riittävän suurilla pääomilla kovien tuottojen saamisen ja salkun arvon kasvattamisen, tämän lisäksi ETF-rahastosijoittaminen nähtiin yksinkertaisena mahdollisuutena päästä omistamaan isompia yhtiöitä. Uhkana opiskelijat näkivät sen, että on sijoittanut väärään sektoriin joka on tiensä päässä, ei ymmärrä sen rakennetta tai hallinnointitapaa sekä malttamattomuuden epävarmoissa markkinatilanteissa esim. Ukraina-Venäjä konflikti jolloin salkun arvo laskee todennäköisesti.

Kokonaisuudessa haastateltavat opiskelijat pitivät opintolainan sijoittamista ETF-rahastoihin hyvänä vaihtoehtona tilanteessa jossa halutaan tuottoa nostetulle lainalle, sijoittamisen eteen ei hirveästi haluta nähdä vaivaa tai jos yksinkertaisesti aktiivinen sijoittaminen ei ole mahdollista.

6 Johtopäätökset

Opintolainan kanta sekä suosio on kehittynyt huomattavasti opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen. Opintolainahyvityksen käyttöönoton jälkeen huomattavaa kehitystä on tapahtunut mm. määräajassa valmistuneiden opiskelijoiden määrissä, ensimmäisten korkeakouluopintonsa aloittaneissa sekä opintolainojen enimmäislainasaldoissa. Opintolainan sekä asuntolainan vertailussa selvisi, että opintolaina on ominaisuuksiltaan järkevää lainaa ja tämän lisäksi edullisempaa sekä joustavampaa lainaa kuin perinteinen asuntolaina.

Finanssialan asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden haastatteluiden pohjalta esille nousi hyvin samanlaisia näkemyksiä opintolainasta sekä sen sijoittamisesta. Opintolainan ehdottomina vahvuuksina molemmat ryhmät pitivät lainan joustavuutta, edullisuutta,

opintolainahyvitystä sekä valtiontakausta. Tämän lisäksi opiskelijat painottivat opintolainan saatavuutta vahvuutena tasa-arvon sekä turvallisuuden tunteen kannalta.

Molempien ryhmien haastateltavat näkivät opintolainan tuovan mahdollisuuden keskittyä täysin opiskeluun. Tämän lisäksi asiantuntijat näkivät opintolainan mahdollisuutena oppia vastuullisuudesta sekä oman talouden hallitsemisesta. Opiskelijoiden mielestä opintolainan avulla on mahdollisuus saada täysin erilainen kokemus opiskelusta esim. vaihto-opiskelun muodossa tai opiskelijatapahtumien muodossa, jotka molemmat ovat hyvin tärkeitä yhteisöllisyyden kannalta. Tämän lisäksi opintolainan opiskelijat näkivät mahdollisuutena kasvattaa omaa pääomaa mm. sijoittamalla.

Opintolainasta saatavilla olevan vähäisen tiedon lisäksi molemmat ryhmistä nostivat esille opintolainan sivullisia heikkouksia, joissa pääsääntöisesti lähtökohdat sekä tilanteet ovat ratkaisevia. Heikkoudet koskivat ensisijaisesti lainanottajaa, jossa lainanottajan huono rahanhallintakyky, kokemattomuus sekä vastuullisuuden puute nähtiin haittatekijänä. Finanssialan asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden mainitsemat uhat olivat yhteneväisiä liittyen nostoeriin, nostosummiin sekä opintolainahyvityksen menettämiseen. Opintolainan erät on mahdollista nostaa kokonaisuudessa kerralla, jolloin tämä saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa maksukyvyllä ongelmia mikäli opiskelija esim. ei työllistyäkään. Opintojen viivästyminen nähtiin myös uhkana, sillä siinä vaiheessa ilman aiheellista syytä oikeus opintolainahyvitykseen kumoutuu.

Opintolainan käyttötarkoitus perustuu asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden haastatteluiden pohjalta pitkälti kulujen kattamista varten opintojen aikana, yleisen hyvinvoinnin ylläpitämistä varten sekä sijoittamista varten. Haastatteluiden perusteella sijoittaminen sekä ETF-rahastosijoittaminen oli opiskelijoille tuttua, kuitenkin sijoittamista opiskelijat harrastavat pääosin rahastojen sekä suorien osakeomistusten kautta.

Mikäli opintolainalle ei ole muuta käyttöä tulisi se ehdottomasti sijoittaa asiantuntijoiden sekä opiskelijoiden mielestä. Finanssialan asiantuntijat sekä opiskelijat painottivat sijoittamiseen sekä sijoituskohteisiin perehtymistä todella kattavasti ennen sijoituspäätösten tekemistä, sillä tilanteessa jossa rahan eteen ei ole nähty vaivaa saattaa moni helposti

unohtaa rahan arvon. Finanssialan asiantuntijoiden näkökulmasta sijoitusten hajautuksen vuoksi ETF-rahastosijoittamisen lisäksi olisi hyvä sijoittaa myös muilla tavoin esim. suoriin osakkeisiin, kun taas opiskelijoiden mielestä sijoittaminen perustuu pitkälti lähtökohtiin sekä ajatuksiin siitä, että millainen sijoittaja on tai haluaa olla. ETF-sijoittaminen sopii opiskelijoiden mielestä sellaiselle henkilölle, jolla ei ole mahdollisuuksia tai intoa osallistua aktiivisesti pörssimarkkinoille, haluaa sijoittaa mahdollisimman vaivattomasti, tuotto-odotukset ovat kohtuulliset sekä sijoitusstrategiana on pitkäjänteinen sijoittaminen.

Lähteet

Etua Oy, (n.d). Asuntolainan marginaalit. Haettu 25.02.2022.)

<https://www.etua.fi/asuntolainan-marginaalit>

Finanssiala Ry, (23.06.2021). Säästäminen, luotonkäyttö ja maksutavat sivut 4 ja 31

https://www.finanssiala.fi/wp-content/uploads/2021/07/FA_SLM_2021_raportti.pdf

Opintotukilaki 65/1994.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1994/19940065?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=opintolaina>

Investopedia, (26.02.2022). What is an Exchange-Traded fund (ETF)?

<https://www.investopedia.com/terms/e/etf.asp>

Jormakka, R (2021). Laskentatoimi E-kirja s.246

<https://www.ellibslibrary.com/book/9789513781033>

Kansaneläkelaitos, (17.02.2021). Opintolaina. <https://www.kela.fi/opintotuki-opintolaina>

Kansaneläkelaitos, (03/2022). Opintotuen historia, nykypäivä ja tulevaisuus.

<https://www.kela.fi/documents/10180/1169455/optuhistoriap.pdf>

Kansaneläkelaitos, (11.05.2022). Opintojen päätoimisuus.

<https://www.kela.fi/opintotuki-paatoimisuus>

Kansaneläkelaitos, (10.01.2022). Opintolainan määrä.

<https://www.kela.fi/opintolaina-maara-ja-maksaminen>

Kansaneläkelaitos / Tutkimusyksikkö, 17.01.2022. Selvitys opintolainahyvityksestä sivut 2-34.

https://api.hankeikkuna.fi/asiakirjat/c6e7f350-fdef-40c4-9510-984575f8af/a232516c-97ae-41b8-ba66-be84005f6abe/KIRJE_20220121073045.PDF

Nasdaq, (2021). Opi osakkeet, sivut 19-20.

http://www.nasdaqomxnordic.com/digitalAssets/111/111023_opi-osakkeet_2021.pdf

Nordea, (n.d). Opintolainan takaisinmaksu. Haettu 09.12.2021.

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/palvelumme/lainat/opintolaina/opintolainan-maksuohjelma.html>

Jan Telford, (22.04.2021). Valitako aktiivinen vai passiivinen? Ensin pitää päättää jotain ihan muuta. <https://nordeafundsmagazine.fi/artikkelit/aktiivinen-vai-passiivinen>

Nordea, (n.d). Miksi kannattaa säästää? Haettu 07.02.2022.

<https://www.nordea.fi/henkiloasiakkaat/sinun-elamasi/nuoresta-aikuiseksi/miksi-kannattaa-saastaa.html>

Nordnet, (n.d). ETF:t eli pörssinoteeratut rahastot. Haettu 18.01.2022.

<https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/etft-eli-porssinoteeratut-rahastot/>

Nordnet, (n.d). Passiivinen vai aktiivinen rahasto? Haettu 24.01.2022.

<https://www.nordnet.fi/blogi/koulu/rahastot/passiivinen-vai-aktiivinen-rahasto/>

Morningstar Inc, (n.d). Korkoa korolle -efekti. Haettu 18.01.2022.

<https://www.morningstar.fi/fi/glossary/107035/korkoa-korolle-efekti.aspx>

Osuuspankki, (n.d). Asuntolainan korko. Haettu 25.02.2022.

<https://www.op.fi/henkiloasiakkaat/lainat-ja-asunnot/korot-ja-hinnat>

Paasi, M. (16.04.2015). Näin Suomesta voisi poistaa verot kokonaan, yhdessä sukupolvessa.

<https://www.nordnet.fi/blogi/suomi-verottomaksi-72-vuodessa/>

Paasi, M. (10.07.2020). Fyysinen ja synteettinen rahasto – mitä eroa näillä kahdella on?

<https://www.nordnet.fi/blogi/fyysinen-ja-synteettinen-rahasto-mita-eroa-nailla-kahdella-on/>

Paasi, M. (21.05.2014), Kulut jarruttavat tuottoa – mutta miten paljon?

<https://www.nordnet.fi/blogi/kulut-jarruttavat-tuottoa-mutta-miten-paljon/>

Pörssisäätiö, (30.4.2015). Sijoitus rahasto-opas, sivut 6-36. https://www.porssisaatio.fi/wp-content/uploads/2015/05/sijoitus_rahasto_opas_2015_b.pdf

Pörssisäätiö, (29.08.2017). Kannattaako Sijoittaa? Korkoa korolle -ilmiö.

<https://www.porssisaatio.fi/blog/2017/08/29/kannattaako-sijoittaa-korkoa-korolle-ilmio/>

Saario, S, (2020). Miten sijoitan pörssiosakkeisiin, sivut 19 ja 37. 18. Painos. Helsinki: Alma Talent.

Suomen Pankki, (25.02.2022). Euroopan keskuspankin ohjauskorko ja 12 kuukauden euribor vuosilta 2011-2021.

https://www.suomenpankki.fi/fi/Tilastot/korot/kuviot/korot_kuviot/euribor_ekpohj_kk_chrt_fi/

Suomen Pankki, (25.02.2022). Rahalaitosten uusien asuntolainojen laskennalliset korkomarginaalit Suomessa vuosilta 2011-2021. <https://tinyurl.com/2rc6dh23>

Suomen Pankki, (30.09.2021), Uusien opintolainojen keskikorko lähellä nollaa – opintolainakanta ylitti 5 mrd. euroa. <https://tinyurl.com/2p8b6uvr>

Statista, (07.04.2022). Assets under management of ETFs listed in Europe 2005-2021. <https://www.statista.com/statistics/1199455/aum-etfs-europe/>

Statista, (05.04.2022). Number of ETFs globally 2003-2021.

<https://www.statista.com/statistics/278249/global-number-of-etfs/>

Statista, (18.03.2022). Worldwide ETFs assets under management 2003-2021.

<https://www.statista.com/statistics/224579/worldwide-etf-assets-under-management-since-1997/>

Verohallinto, (04.01.2021). Sijoitusrahasto-osuudet.

<https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/omaisuus/sijoitukset/sijoitusrahastoosuude/>

Visma, (n.d). Korko – Mitä tarkoittaa korko? Haettu 25.02.2022.

<https://www.visma.fi/epasseli/kirjanpidon-sanakirja/k/korko/>

Liite 1: Tutkimuspohja asiantuntijoille

Tutkimuspohja asiantuntijoille

9. Kertoisitko työnkuvastasi?
-
9. Kuinka pitkään olet työskennellyt opintolainojen/sijoittamisen parissa?
-
9. Oliko sinun opiskeluaikoinasi ollut opintolainaan mahdollisuutta, jos kyllä niin nostitko opintolainaa, jos ei niin nostaisitko opintolainaa? **Jos nostaisit niin miksi?**
-
1. Millaisia
 1. Vahvuuksia sisältyy opintolainan ottamiseen?
-
 2. Heikkouksia sisältyy opintolainan ottamiseen?
-
 3. Mahdollisuuksia sisältyy opintolainan ottamiseen?
-
 4. Uhkia sisältyy opintolainan ottamiseen?
-
2. Millainen käsitys sinulla on opintolainasta?
-
3. Mitä ovat yleisimpiä opintolainan käyttötarkoituksia?
-
4. Oletko törmännyt opiskelijoihin, jotka sijoittavat opintolainansa? **Jos olet niin mihin he yleensä sijoittavat, tai oletko huomannut erityistä trendiä johon varat hakeutuvat? (esim. asuntosijoittaminen yms.)**
-
5. Miten sinä näet opintolainan käyttämisen sijoittamisen työkaluna?
-
6. Minkälaisia sijoittamisen ratkaisuja voidaan toteuttaa opintolainalla?
-
7. Oletko tietoinen ETF-rahastosijoittamisesta?
-

8. Millaisia

1. Vahvuuksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?

-

2. Heikkouksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?

-

3. Mahdollisuuksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?

-

4. Uhkia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?

-

9. Suositteletko opintolainan sijoittamista ETF-rahastoon?

-

Liite 2: Tutkimuspohja asiantuntijoille**Tutkimuspohja nykyisille ja entisille opiskelijoille**

1. Onko opintolaina rahoituslähteenä sinulle tuttu? **Jos on, niin oletko nostanut sitä?**
-
2. Mikä sai sinut nostamaan opintolainaa? / Mikä sai sinut olla nostamatta opintolainaa?
-
3. Millaisia
 1. Vahvuuksia näet opintolainassa
-
 2. Heikkouksia näet opintolainassa?
-
 3. Mahdollisuuksia näet opintolainassa?
-
 4. Uhkia näet opintolainassa?
-
4. Mihin käyttötarkoitukseen nostit/nostaisit opintolainaa?
-
5. Onko sijoittaminen sinulle tuttua? **Jos on, niin millaista sijoitustoimintaa harjoitat?**
-
6. Oletko sijoittanut opintolainaaasi? **Jos olet, niin mihin?**
-
7. Onko ETF-rahastot sinulle tuttuja?
-
8. Omistatko ETF-rahastoja?
-
9. Millaisia
 1. Vahvuuksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?
-
 2. Heikkouksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?
-
 3. Mahdollisuuksia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?
-
 4. Uhkia sisältyy ETF-rahastosijoittamiseen?

-

10. Olisitko valmis/halukas sijoittamaan opintolainaasi ETF-rahastoon?

-

Liite 3: Aineistonhallintasuunnitelma

Aineistonhallintasuunnitelma

Aineiston kuvaus

Aineistossa kerätään muodostetun haastattelupohjan avulla finanssialan asiantuntijoilta sekä toisen- ja kolmannen vuoden korkeakouluopiskelijoilta näkökulmia/tietoa opintolainasta sekä pörssinoteeratusta indeksirahastosta.

Hyvä tieteellinen käytäntö

Tutkimuksen tekeminen ei vaatinut tutkimuslupaa. Ennen varsinaisen tutkimuksen aloittamista selvitettiin haastateltavien halukkuutta tutkimukseen osallistumisesta ja haastatteluhetkinä ennen haastatteluiden käynnistämistä haastateltaville kerrottiin mm. mikä on haastatteluiden tarkoitus sekä se, että haastattelut tuodaan työssä anonyymisti esiin niin, että vastauksia ei ole mahdollista kohdistaa haastateltuihin. Haastateltavat esittivät suostumuksensa suullisesti.

Aineistojen säilytys opinnäytetyöprosessin aikana

Aineistoissa ei käsitellä arkaluontoisia tai henkilötietoja haastateltavista. Työt säilytettiin opiskelija sähköpostin kautta Onedrive- pilvipalvelussa, jossa vastaukset on kirjattu kunkin haastattelun word-tiedostoon. Tiedostot on tallennettu vielä varmuuden varalta työn tekijän oman tietokoneen muistiin. Tiedostot on yksilöity ja nimetty fiktiivisten hahmojen mukaan. Tutkimuksen aineistot ja tulokset omistaa opinnäytetyön tekijä Mohammedhossein Mirzaei Werzaneh.

Aineistojen käsittely opinnäytetyön valmistuttua

Aineistoja ei jatko käytetä haastateltavien pyynnöstä, tästä syystä opinnäytetyön valmistuttua aineistot hävitetään.]